

וטהר לבנו

חידושים וחיזוקים

מטות מסעי

לעילוי נשמת

יורם בן יפת נגר זצ"ל, אברהם מיכאל בן חנה זצ"ל, אלון בן סוסי קירחיש זצ"ל, בצלאל בן סלאח מדהלה זצ"ל, שאלתיאל בן מזל זצ"ל, אורן בן כרמלה זצ"ל גדעון בן שלום זצ"ל הדס בת כרמלה ע"ה, אהרן בן יחיא שוקר זצ"ל אליהו גובי בן מרים זצ"ל אלון בן יונה מאיר לסרי בן אסתר ויעקב סעדיה קהתי ז"ל שלום גהלי ז"ל יוסף בן אהרן ג'מיל

רפואה שלמה והצלחה: זיו יעקובי בן רבקה, עוזי בן שלמה, אורי ישראל בן אושר, ראובן בן ורדה שרה בת נזימה יזהר בן יוסף ציון בן אהרון ג'מיל (אהרן ג'מיל ז"ל)

הצלחה ובריאות: למשפחת יעקובי, זיו בן רבקה, דורן, ליאור, רואי, בני לילך וכן, לרבקה בת אורה, עידן בן רוחמה, אביחי בן דליה.

עומר בורה בן הדס לשלום בית תמיד, ובן זכר בקרוב

וזיווג הגון בקרוב: לידיד נפשי שתורם בקביעות לעלון: זיו בן רבקה

ק"ס אלו קמ"ג לא מצאנו בה ספסי מחזורי מאוס ל' כמ"א קמ"א זמ"א ט"ז
אליהו הגריה זצ"ל המהדר גאון גה"צ שניה נ"ל באר"י ה' ב"י וצ"י

< העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"
שמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד
הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:
"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבנו לאהבה וליראה את שמך"
נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות
וטהר לבנו - 7 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים (2/7 כרכים נתרמו)
לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 170 ₪ לס"ט, אנא פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,
ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שכבר שאזכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

בס"ד יש כבר 1990 עמודי חידושים שנוספו ל' הכרכים, חסר עוד 10 עמודים

בשביל שיחיה בכל סך 400 עמודים

כרך בראשית + מועדים נתרמו - יש כבר בו 380 עמודים ועם יהיה בו גם הגדה של פסח אז הוא יהיה 580 עמודים

וטהר לבנו - מיטות

שמע אישה והפר את נדרה אשר אסרה על נפשה וה' יסלח לה

הטובה שיש בו או את צד של תקוה הנראה מתוך הצער ולכן הוא צחק.

ולכן איסי בן יהודה אמר, שאם אפילו רבי עקיבא שצחק כאשר תנאים אחרים בוכים בכל זאת כאן הוא בכה, ודאי שכל התנאים שבכו במצבים שהוא צחק בוודאי ובוודאי שהם צריכים לבכות כאן.

אבל אצלנו באשה שנדרה נזירות, היות ועדיין יש בזה צד טוב, והוא שאפילו שהאישה חשבה שהיא עושה עבירה, וגם עשתה מעשה, בכל אופן ה' ברחמיו סלח לה וכיפר לה!!! לכן כאן לא מחויב שכולם יבכו כרבי עקיבא, כי יש אולי תנאים שישמחו כאן בראותם את גדלות הסליחה ורחמי ה'.

ורק במקרה של אכילת ספק חלב, שם אכן טוען איסי בן יהודה שכולם יבכו בלי יוצא מהכלל, כי אין שם שום צד חיובי, כי שם האוכל חייב אפילו על הספק שחטא להביא קרבן, ומלבד זאת אם בהמשך יתברר שאכן בוודאות הוא אכל חלב אז הוא יהיה חייב להביא קרבן נוסף - לחטאת, כי לא מספיק ומה שהביא קודם קרבן אשם על הספק!!!

ואולי לפי דברינו תתורץ קושיית המהרש"א שהקשה מפני מה דרש רבי עקיבא דרשתו זאת רק בפעם השלישית הכתובה בפרשה "וה' יסלח לה"?? למה לא דרש זאת בפסוקים הראשונים (וי) "ואם הניא אביה אותה וגו' וה' יסלח לה", וכן (ט') "ואם ביום שמע אישה וגו' וה' יסלח לה", למה דרש דרשה זו רק בפעם השלישית??

ולאמור בדווקא דרש זאת רק בפעם השלישית, ללמדנו שלמרות ששלוש פעמים מצאנו שה' ברחמיו סולח לאישה זו שמבחינתה פשעה בזדון לב, אל לנו להתמקד בטוב ה' וברחמיו כי רבו.

אלא אדרבא בכה נבכה כפי שבכה רבי עקיבא ונתעורר מאימת הדין, ונפחד פחד עצום מפני עבירה!!! ואפילו מפני ספק עבירה!!!

אבל זכור נזכור, שכל מה שרבי עקיבא צחק ונתן נחמה ותקווה, זה רק לעניין צער החורבן והאבלות על ירושלים, ולא על חיזוקים, אלא על חיזוקים שיש להתעורר מהמוסר שטמון בתורה, בזה חייבים לבכות ולהתעורר חזק בכדי לא לעשות עברות חלילה וחס!!! ורבי עקיבא מלמד אותנו שכן עדיף לבכות ולהתחזק ומאשר לשמוח, ואולי נשמח שיש לנו אבא אוהב שסולח לנו ומכפר לנו גם במצב חמור כזה, ומיד נבכה עוד יותר חזק, למה??? למה??? למה??? לצער את אבא שכל כך אוהב אתנו!!!

הגמרא קידושין פ"א מסבירה את הפסוק, שמדובר באשה שנדרה שתהיה נזירה, ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה, ובכל זאת היא שתתה יין ונטמאה למתים, ולכן כתוב "וה' יסלח לה" שצריכה כפרה.

וממשיכה הגמרא שרבי עקיבא כשהיה מגיע לפסוק זה הוא היה בוכה, שדימה זאת לאחד שהתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה שגם צריך סליחה וכפרה, אז כל שכן מי שהתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר - על אחת כמה וכמה!!!

מביאה הגמרא דוגמא נוספת ויקרא ה' "ולא ידע ואשם ונשא עונו", שגם בזה רבי עקיבא היה בוכה שכשהגיע לפסוק זה, כי מה מי שהתכוון לאכול שומן כשר ואכל, ואחר כך התברר לו שיש ספק כי ייתכן ואכל חלב האסור שחייבים עליו כרת, אמרה תורה: "ולא ידע ואשם ונשא עונו", שחייב להביא קרבן אשם על הספק, כל שכן מי שהתכוון לאכול חלב ועלה בידו חלב - על אחת כמה וכמה שנשא עונו!!!

ואיסי בן יהודה מוסיף: "על דבר זה ידו כל הדווים", דהיינו שכל המצטערים יצטערו מזה, שילמדו מזה מוסר עד כמה אפשר וצריכים להזדעזע מעומק הדין.

וצריך להבין, א. מה כוונת איסי בן יהודה, וכי רק המצטערים והרגישים לצער צריכים להזדעזע, וכי שאר העם אינם צריכים להזדעזע???

ב. למה רק על מקרה ב' לגבי אכילת חלב כתוב את מאמרו של איסי בן יהודה?? וכי לגבי בכיית רבי עקיבא בפרשתנו ב"והשם יסלח לה", האם שם לא שייך שיצטערו ויזדעזעו המצטערים??

ובדוחק אפשר לפרש שהתכוון שעל רעיון זה שבכה רבי עקיבא פעמיים יש לכל המצטערים לבכות, אבל עדיין עדיף היה לכתוב ועל אלו או לכתוב שכל הדווים והמצטערים גם יבכו כרבי עקיבא בלי להדגיש "ועל זה", כי כך יש במשמעותו שרק על מקרה ב' ולא על הראשון.

והנה מצאנו בגמרא שכמה פעמים חבריו של רבי עקיבא, בכו ואילו רבי עקיבא צחק מכות כ"ד, ולמה?? כי הוא תמיד ראה בתוך הרעה את דבר

וזהר לבנו - מוטות

דרך אגב חשוב לדעת, שחיזוק מתוך דבר תורה יש לזה חוזק, וזה חודר עמוק יותר לתודעה, ומתוך כך הוא זוכרהו ומתחזק יותר, כמו שאמרו הנפרד מחברו לא יפרד אלא מתוך דבר הלכה, כי מתוך כך הוא זוכרהו.

והפר את נדרה אשר אסרה על נפשה וה' יסלח לה

לפניך, תכשילם בבני אדם לא הגונים בכדי שלא יקבלו עליהן שכר.

ולכאורה קשה, שהרי מחשבה טובה הקב"ה מצרף למעשה, וכל שכן מחשבה טובה שיש בה מעשה שבוודאי מגיע להם שכר על כך???

ונפרט שמשמע שאפילו כשהם יתכוונו לתת צדקה לשם שמים, וכפי שמדויק בלשון "לעשות צדקה לפניך", גם אז הם לא יקבלו שכר, וקשה מאוד למה הם לא יקבלו שכר??

ונראה לתרץ, שכשקיבל שיכשלו ויתנו צדקה לאנשים שאינם הגונים, הכוונה לא רק לאנשים רמאים שלא זקוקים לצדקה, אלא לאנשים גרועים יותר, שיכשלו ויתנו צדקה לאנשים רשעים, **דהיינו** שיתנו צדקה לרשעים שעם כספי הצדקה שקיבלו יעשו בהם עבירות חמורות.

ולכן גם אם בדרך כלל היו אמורים לקבל שכר על מחשבת צדקה שיש בה מעשה, כאן לא יקבלו שכר כי התוצאה של מעשה הצדקה שרצו לעשות היה קלקול עצום, ותוצאה חמורה זו כביכול מחקה את השכר שהיו אמורים לקבל, **אומנם** בפשטות הגמרא יתכן לכאורה שאפילו נתינת צדקה למי שאינו נזקק כבר אין בזה שכר.

ללמדנו, כמה עלינו לשים את לבנו לא רק על הכוונות הטובות שיש לנו, וגם לא רק על המעשים הטובים שנלווים למעשים הטובים שלנו, אלא גם על התוצאה הסופית, כי אם התוצאה הסופית היא הרסנית ורעה אזי לא נקבל שכר על כל עמלינו, וחבל שנטרח ונתאמץ ובסוף נוכח שעמלנו חינם ללא שום תכלית, וחבל מאוד וכואב הלב!!!

ולכן חשוב בעצמך אתה עמל לפרנסתך, להביא אוכל לבית שיהיה כסף לחינוך הילדים, ולגדלם לתורה ומעשים טובים בדרך התורה והיראה, ולכן אתה מכניס מכשירים כמחשב וטלפונים עם אינטרנט לצורך מטרה טובה לפרנס את המשפחה כאמור, וגם אתה בזכות פרנסתך מהאינטרנט אתה נותן צדקה לאחרים, בקיצור פועל גדולות ונצורות עם האינטרנט, אבל עליך כל הזמן להיות ערני עם היד על הדופק לבדוק מה התוצאות עליך ועל יוצאי חלצך ולא רק לטווח הקצר אלא גם לטווח הארוך.

ולכן עליך להתייעץ באופן קבוע עם רבך שידריך אותך בעצה טובה כי בכוח התורה יש לו ראייה לטווח ארוך משלך, וקבל דברו אפילו שאומר לך על ימין שהוא שמאל, כי בכך תוכל להצליח באמת ובישר בדרך התורה אמן ואמן.

זה הדבר אשר צווה ה'

וייתכן שכאן יש לימוד עוצמתי ללמדנו ולהעצים לנו את עוצמת הדיבור היוצא מפינו, שנדע להיזהר בדיבור היוצא מפינו, כי בכוח הדיבור הובדלה עוצמת נבואת משה מנבואת שאר הנביאים, ששאר הנביאים התנבאו במראה במשל וכציוור שהיו צריכים לפרשו,

כאמור מדובר כאן באשה שנדרה שתהיה נזירה ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והייתה שותה יין ונטמאת למתים, ולכן כתוב "וה' יסלח לה" שצריכה כפרה.

ומקשה החתם סופר על מה היא צריכה סליחה וכפרה, הרי הגמרא אומרת קידושין ל"ט שאצל עם ישראל אין הקדוש ברוך הוא מצרף מחשבה רעה למעשה, (חוץ ממחשבת עבודה זרה שרק בזה הקב"ה מחשיב מחשבה למעשה)??

ותירץ החתם סופר שכאן מלבד המחשבה היה גם מעשה ששתתה או נטמאה למתים, ולכן זה חמור מסתם מחשבה לעשות עבירה.

ומידה טובה גדולה ממידה רעה, שכל שכן במחשבה טובה עם מעשה לטוב בוודאי יחשב למצווה שיקבלו שכר עליה, גם אם בסופו של דבר התברר שלא הייתה מצווה.

ואם כן יש לשאול מהגמרא **בבבא בתרא** ט' ע"ב שדרש רבה את הפסוק "ויהיו מוכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם", שירמיה שכעס על אנשי ענתות שבקשו להורגו, ביקש מהקב"ה שאפילו בשעה שכופים את יצרן ומבקשים לעשות צדקה

דש"י מביא את הספרי נדרים ע"ז שמשם התנבא שמות י"א בלשון **כה אמר ה'**, וגם הנביאים התנבאו **בכה אמר ה'**, אבל כוחו של משה גדול מהם שהתנבא גם בלשון "זה הדבר", ונשאלת השאלה מדוע דווקא כאן כלפי איסור נדרים התנבא משה בלשון "זה הדבר"??

וטהר ליבנו - חטות חסעי

המחשבה הוא המבדיל בין אדם לבהמה, ולכן הקפידה מאוד התורה על הרהורי עבירה.

וטעם זה שייך גם בדיבור שגם על כוח הדיבור שבאדם כתוב ויהי לנפש חיה, ובתרגום "נפש ממללא" אדם מדבר, ועיין בסוף העלון מה שהבאתי בשם החינוך במצוות ערכין, וגם מה שהבאתי מליקוטי חתם סופר בשם רבו הגאון רבי נתן אדלר בעניין כוח הדיבור, ועוצמת נדרים ושבועות.

ונלמד מזה, כמה עלינו להתחזק לא להידמות לבהמה או לגרוע מבהמה, כי אם נשתמש בכוח הדיבור או המחשבות לרעה, אז משיא גדלות כבוד האדם שיש בנו שבאלו תפארתנו וגדלותנו מהבהמה, ומהסולם הקיים בנו לצורך שנעלה בו לדרגות הגבוהות ביותר כנבואה או לכל הפחות לרוח הקודש, תחת זה חלילה נרד לדיוטא התחתונה ולשפל המדרגה, עד כדי כך שנהיה מבוזים ומאוסים גם בעיני עצמנו, וככה נלך מדוכאים ועצובים חסרי סיפוק חלילה.

על כן ננצל את הכוחות העצומים שבורא עולם טמן בנו, כן בכל אחד ואחד מאתנו יש כוחות עצומים ונפלאים, ונשתמש בהם לטובה ולקדושה, וכך נרגיש שלמים ואנשים מורמים מעם, קדושים וטהורים!!! דבוקים בבורא עולם!! ויקויים בנו הפסוק "ואני קרבת אלוקים לי טוב", ולא נחסר כל ברוחניות ובגשמיות כי ה' עמנו אמן ואמן.

ויאמרו גדרת צאן נבנה למקננו וערים לטפנו

חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם, שהקדימו מקניהם לטפם, אמר להם משה לא כן, עשו העיקר עיקר, והטפל טפל, אלא בנו לכם תחלה ערים לטפכם, ואחר כך גדרות לצאנכם - רש"י

זו בנו את דעתם שחשוב ומן הראוי שעל בסיס ההתנצלות יקימו את מושבם בחוץ לארץ.

אמר להם משה, טעיתם!!! כי אם ההתנצלות הזו של הפרנסה תהיה בדגש חזק ומרכזי מידי, אזי הילדים יקלטו שכסף זה הדבר הכי חשוב בחיים, ובמקום שישקיעו ברוחניות הם ישקיעו בגשמיות. **ולכן** אמר להם, אל תתנצלו יותר מידי בעניין ארץ ישראל והעניין הכספי, אלא תתמקדו בגולה בעיקר בחינוך הילדים כראוי לתורה ויראת שמים טהורה.

ואחרי שהם יתחנכו שנים כראוי ויגדלו, הם לבד כבר יקלטו שאתם חלילה וחס לא מאסתם בארץ ישראל, אלא גם הם יבינו מעצמם שרק בגלל הפרנסה העדפתם להתגורר בחוץ לארץ.

וזה מזכיר לי סיפור לי על אברך תלמיד חכם עצום ומתמיד שאין כמעט כדוגמתו, אבל למרות הציפיות כל בניו בלי יוצא מהכלל פנו לעסקים ולרדיפת כסף באופן קיצוני, וכולם התפלאו איך קרה הדבר??

הרי הם קיבלו דוגמא אישית נפלא לאבא תלמיד חכם ומתמיד אוהב תורה שאין כדוגמתו, אז איך נפלו כל בניו בתאוות הכסף ועזבו את לימוד התורה הקדושה??? **ולכן** אחד פנה לחקור את העניין, **והתברר** לו שפשוט בבית זה הילדים כל הזמן שמעו התנצלויות הקשורות לכסף, כמו לא נוסעים לטיול כי אבא אברך ולכן אין לו כסף,

ואילו משה התנבא **בזה הדבר** בדיבור מושלם בנבואה מושלמת כאילו דיבור בורא עולם יצא מפיו, וכפי שלהבדיל בלק אמר לבלעם על משה "שכוחו בפיו".

וזה מלמדנו שנדע את העוצמה והכוח שיש בדיבור שלנו וניזהר בנדרים ובמה שיוצא מפינו, וגם **זכור** נזכור את דברי הרמב"ם במורה נבוכים ח"ג פ"ח שהרהורי עבירה קשים מעבירה, כי כוח

הטפל עיקר, ואת הכסף בראש מעיינים??

בפרט שמדובר בדור שלא היה לו צורך בכסף, כי אכלו מן מהשמים ושתו מים מהבאר של מרים, ובגדים צמחו והתחדשו יחד עם גופם, ופלא עצום מהיכן ולשם מה קיבלו או השרישו בעצמם תאוות ממוון??? הרי כשאינן צורך בפרנסה לאף יהודי, ממילא אין תחרות כספית והכל רגוע!!!

והלוא גם תלמיד שבא להצר על מצוקתו הכלכלית בפני רבו יבוש ויכלם מיד לפתוח בעניין הגשמי אלא תחילה יבקש על צרותיו הרוחניים, ורק לאחר מכן כמתנצל יבכה על צרת נפשו הגשמית, אז איך נפלו דור דעה בגישתם אל משה רבינו.

ובפרט שהיה זה אחרי שקבלו צעקות קשות ומילים כדרבנות בשיחה ארוכה מאוד ממשה רבינו, אז בוודאי כבר הכינו כראוי את דבריהם, אתמהמה???

אלא יתכן, שהם רצו להתנצל ולשים דגש על הסיבה שהם רוצים לגור בחוצה לארץ ולא בארץ ישראל, ולכן הם הסבירו שחס ושלום זה לא בגלל רעת הארץ, אלא רק בגלל העניין של הפרנסה.

ולכן הם הקדימו דאגתם לפרנסה עוד קודם לדאגתם לרווחת הילדים, כי על פי השקפת עולם

וטהר לבנו - מטות

אבל אתה כן תפנק אותו במלוא תשומת הלב והאהבה במשך כל החיים, ותענג לו את השבת בשירה ובסיפורים, ותקשיב לילדים כמה שיותר ותתחבר אליהם, כך שהצביטות הנגרמות מחמת חוסר הכסף ימולאו באהבה ותשומת לב אמיתית, שהרי אפילו הגויים אומרים שלא הכל כסף בחיים.

ולא נשכח!! שמצד שני יש אנשים שיש להם כסף לרוב, עשירים מופלגים שנותנים לילדים כל צעצוע שקיים וגם מה שעתידי להיות וכל טיול בארץ ובחלל, אבל זמן לילדים אין להם בכלל!!

עד כדי כך שמסופר שילד שאל את אבא שלו העשיר כמה הוא מרוויח בשעה, וכמה לחצי שעה, וכמה לרבע שעה, כך שיצא בחשבון שברבע שעה האבא מרוויח \$250.

אז הילד פתח את קופת החסכונות שלו ונתן לאבא את כל החסכונות שלו שהצטברו ל \$300, ואמר לאבא: קח בבקשה ותדבר אתי קצת יותר מרבע שעה, זה היה שוק לאבא שכל הזמן רץ לעבודה לעשות כסף בשביל המשפחה, ובעצם אין לו זמן אמתי למשפחה.

עוד דוגמא: לא קונים ממתקים כי אין כסף כי אבא אברך.

אז כל הילדים קלטו שכל הצביטות שקבלו בלב בחיים והקשורות לכסף זה בגלל שאבא אברך ולומד תורה, וזה הורס להם מה שהכי חשוב לילדים, ולכן הם עפו לעסקים והתרחקו מלהיות אברכים אוהבי תורה, ה' ישמור.

לכן לא מתנצלים!!! אלא אבא יקר שכל כולך תורה!!! תראה את שמחת חיך ואת מאור פניך על פניך תמיד, עד אשר תשמח ותראה כלפי חוץ את שמחתך על אשר זכית להיות שקוע בתורה.

ואל תאמר בחיים אין לי כסף בגלל שאני אברך!!! אלא גם כשאתה כסף (כרגיל) תאמר לילדיך אני אבדוק ונראה האם אפשר לארגן משהוא, או תאמר להם כרגע אין כסף, ובשום פנים לא לקשר זאת ללימוד התורה!!!

וגם אם לא הצלחת להשיג כסף לטיול או להוצאה אחרת שבנך זקוק לה, פשוט תגייד לילדך כרגע אין, מקווה שבפעם הבאה יהיה.

ללמדנו שהרבה מאוד תלוי בן אדם ולא במה שיש לו וכמה יש לו, אלא כמה ואיך הוא משקיע נכון במשפחה, ועל מה הוא שם את הדגש בחייו.

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל

חלק כבוד לנשיאים ללמדם תחילה הלכות נדרים ואח"כ לכל ישראל, ומה ראה לאומרה כאן?? ללמד שהפרת נדרים ביחיד מומחה. רש"י

והנה בנביא שופטים פרק י"א מסופר על השופט יפתח שניצח במלחמה, ונדר שהיוצא ראשון מביתו כשיחזור מהמלחמה הוא יקריבנו לה', ובדיוק בתו יצאה, ולכן הפרישה מחברת אנשים ונשארה רווקה כל חייה, אבל מוסיף שם רש"י שיפתח סירב ללכת להתיר את נדרו אצל פנחס, ואילו פנחס סירב ללכת אל יפתח להתיר את נדרו, ועל זה שניהם נענשו!!!

מילה של מלך!! וכפי שהגמרא בנא בתרא ג' ע"ב, כתבה על הורדוס שהשתלט על ישראל והיה כפוף לקיסרות הרומית, בכל זאת האמינו להבטחתו שישתור ויבנה מחדש את בית המקדש, כי יש לו **מילה של מלך** שיקיים אותה בוודאות. **עד** כי ממחישה הגמרא **שמלך** האומר אעקור הר, הוא אכן יעקור את ההר ולא יחזור בו!!

ולכן למרות שיפתח אינו מלך, בכל זאת הוא שופט ומנהיג, ודומה הוא להורדוס שהיה מחויב לשלטון הרומאים שמעליו, וגם עליו נאמרו כללים אלו.

דווקא מפנחס היו לו ליפתח ציפיות, שהיות ופנחס הוא נביא ויודע את האמת שהייתה כאן טעות חמורה והוא יפתח ממש מתחרט על זה, לכן יפתח ציפה שהנביא יבוא להתיר לו את הנדר, כי ככה זה גם יותר מכובד שההתרה לא

ונאמת פלא עצום על שני אנשים גדולים ומיוחדים שבגללם אומללה בת בישראל, והדברים ממש לא מובנים, ולכן חשבתיו והעמקתי בעניין.

והנה יש לתמוה מה פתאום דווקא על פנחס לבוא להתיר את נדרו ליפתח, הרי יש סנהדרין בישראל, וכפי שכתב רש"י שם שהבת אמרה ליפתח "וירדתי על ההרים" - לפני סנהדרין, שמא ימצאו פתח לנדרך בשם מדרש תנחומא, בחוקותי ה', ולמה אכן לא שמע בקולה ולא הלך לסנהדרין, אלא ציפה לבואו של פנחס???

ונראה לומר א. שהוא התבייש לבוא לסנהדרין ולומר שהוא טעה בנדר, כי יטענו שבגלל הנדר הוא ניצח ועכשיו אחרי הניצחון הוא מתחרט מהתשלום. ב. זה גם בזיון למילתו בפרט שזה

וַתֵּהָרָא לְבָנוּ - מִטּוֹת

בא אליו, למרות שידוע בנבואתו וברוח קדשו שהוא יפתח מתחרט על נדרו.

ונפרט שהוא תלמיד של משה רבנו וראה את הנהגתו שטרח והלך לדתן ואבירם, כל שכן כאן פנחס היה אמור לבוא למענו שאינו רשע וגם הוא שופט ומנהיג את עם ישראל כעין מלך, וגם אין כדאי שיושפל כבודו שיחשבו שהוא קיבל ניצחון ואינו רוצה להחזיר תמורה.

ולכן סבר יפתח בטעות, שאם פנחס הנביא למרות כל הסיבות הללו בכל זאת הוא לא בא אליו, זה סימן שזה משמים, כי אכן זה רצון הבורא יתברך שבתו תהיה מוקדשת לשמים, וזה הקרבן שבחר ה' על הניצחון במלחמה.

ומה שנענש יפתח על זה, כי היה מוטלת עליו החובה לכל הפחות לברר אם אכן כך רצון הבורא, ולא להחליט לבד מדעתו מכוח הנסיבות בפרט כשזה נוגע לענייני כבודו שזה רצון ה' וכפי שהתברר שאכן הוא טעה.

נלמד מזה, שלפעמים בן אדם רואה צירוף מקרים מדהים ומפתיע, ומכוח זה הוא בטוח שזה סימן חד עברו איך שעליו לנהוג בחייו, והוא לא קולט שלפעמים צירוף המקרים זה חלק מהניסיון שלו בחיים, שלא יתפתה לפרש את הצירוף של המקרים כפי שנראה לו לעין.

ורא כמה טובים ויראים טעו בפירוש צירוף המקרים של הצהרת בלפור והשוואה והקמת המדינה כאילו זה ראשית הגאולה העתידה, ויש שרק היום רואים ומבינים כמה ועד כמה הם טעו, ואכזבתם עצומה!! כי היום הקריאה להשמדת ישראל קיימת ואומות העולם מנדים ופועלים נגד המדינה.

ואין כאן ראשית גאולתנו אלא ניסיון נוסף מבורא עולם, שדווקא אחרי השואה בכל זאת נתחזק באמונה התמימה בבורא עולם, וחלילה לא לסמוך על כוח הזרוע של הרחוקים מדרך התורה, כי פעלו ופועלים לעקור את דת ישראל חלילה, ואין זה ראשית גאולתנו אלא קושי השעבוד הרוחני, ואולי בכוח עמדתנו בקושי השעבוד הזה באמונה תמימה בבורא עולם ובדרך התורה המסורה זה יזרז את הגאולה האמתית בקרוב, אמן ואמן.

עוד באותו עניין - המשך בדרך חדשה

ובכל זאת פנחס נענש, כי במבחן התוצאה זה נכשל, כי בסופו של דבר יפתח לא בא להתיר את נדרו, והבת נשארה אומללה כל חייה, ורחמי אב לא גברו על הסיבות והנימוקים, אזי גם אין המלצת יושר על עם ישראל, וגם בת יהודייה סבלה כל חייה,

ולכן שניהם נענשו, יפתח שנשרו ממנו אברים בחייו, ופנחס נסתלקה ממנו רוח הקדש, שנאמר "ופנחס בן אלעזר הכהן נגיד היה עליהם וה' עמו" - היה, אבל עכשיו לא היה עמו כמובא ברש"י דה"א ט'.

הייתה מצד יפתח אלא הנביא בא מרצונו והתיר לו. אבל פנחס עצמו לא בא ליפתח, וכפי שכתב הבית ישראל מגור, שעיקר ההתרה של הנדר על ידי חכם היא על ידי הכנעה של הנודר בפני החכם, ולכן פנחס ציפה לכניעתו של יפתח שיבוא אליו כחלק מתנאי ההתרה.

ואולי בגלל זה נכתב עניין של כבוד לראשי המטות בתחילת פרשה זו פרשת הנדרים, כי צריך הנודר לתת כבוד לחכמים המתירים את הנדר ולהיכנע בפניהם.

והוסיף הבית ישראל, שמכל מקום הייתה זו תביעה נגד פנחס, כי פנחס היה צריך ללמוד ממשה רבו שטרח והלך לדתן ואבירם לרצותם.

ואם יפתח היה רואה את ענוותנותו של הנביא, הוא היה מתמלא בוושה וכלימה שהטריח את הנביא הצדיק אליו, וזה היה גורם ליפתח להכנעה גדולה יותר מפני פנחס.

וייתכן להוסיף עוד טעם לסיבה שיפתח לא רצה לבא לנביא, כי סבר שאם פנחס הנביא גם כן לא

לאחר כל דברינו קודם, אפשר שפנחס רצה להראות עד כמה רחמי אב עצומים וחזקים, שלמרות כל הסיבות שהזכרנו קודם בכל זאת יפתח ירחם על בתו ויבוא להתיר את נדרו, וכך תהיה המלצת יושר על עם ישראל.

הנה ריבונו של עולם רחמי אב גוברים על כל הטענות והתשובות והחשבונות הנכונים, ולכן בכוח רחמיך הרבים כרחם אב על בנים תבוא ותגאלנו למרות שלא באנו אליך, כי רחמי אב גוברים על הכל!!!

ושוב גם מכאן נלמד כאמור, עד כמה שעלינו לשים את לבנו לא רק על הכוונות הטובות שיש לנו, אלא גם על התוצאה הסופית, כי אם התוצאה הסופית היא הרסנית ורעה אזי נענש בחומרה רבה!!! כי לא כל

וטהר לבנו – מיטות

מה שנראה לך מצווה זה אכן מצווה, לפעמים זה ההיפך הגמור וזו עבירה חמורה!!! ולכן עליך כל הזמן להיות ערני עם היד על הדופק לבדוק מה התוצאות ולא רק לטווח הקצר אלא גם לטווח הארוך.

חובה עליך להתייעץ באופן קבוע עם רבך שידריך אותך בעצה טובה, כי לו יש כוח התורה, ולכן יש לו ראייה לטווח ארוך הרבה יותר משלך, וקבל דברו אפילו שאומר לך על ימין שהוא שמאל, כי בכך תוכל להצליח באמת ובישר בדרך התורה אמן.

נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים

הגדולה ביותר למדין, ואכן דווקא בגלל הסיבה שכתבתי קודם, שהיות ואביה מנסיכי מדין ציווה לכזבי, אל תבעלי אלא לגדול שבהם וזהו משה, אבל "והכיתם" לשון רבים דווקא ולא משה, כי משה גדל במדין, ויש עניין של הכרת הטוב.

ומאחר ויש לנו דיוק שנראה לפרשו שרק אחרים יצאו ולא הוא בעצמו, לכן משה רבינו הבין שהוא בעצמו לא יצא למלחמה לא לבד וגם לא ביחד עם הציבור.

ולמרות שכתוב "נקום" ויש צד לפרש אולי דווקא הוא בעצמו או לפחות שמה לא ילך לבד אבל לפחות שיצטרף יחד עם הציבור, על זה בא ביאורו הנפלא של רבי חיים שמואלביץ שבגלל עניין המידות הטובות יש לנקוט בפרשנות שמתאימה למידות הטובות, שמה רבינו בכל אופן לא יצא להילחם נגד מדין.

וייתכן עוד, שמה בכונה לא רצה לצאת באופן אישי להילחם נגד מדין, כי ידע שבלעם יבוא למלחמה, והראיה ששלח ביד פנחס את כלי הקודש הארון וגם את הציץ מה שלא נשלח בכל מלחמה, כי אכן השתמשו בזה להפיל את בלעם ומלכי מדין שעפו בכישוף באוויר.

ומשה לא רצה להילחם נגד בלעם ולהורגו, כי אז יחברו ביניהם ויאמרו הנה 2 אנשים שכוחם בפיהם, בפעם הראשונה בלעם הפיל וניצח את עם ישראל בעצת בנות מואב, ועכשיו משה החזיר לו והפילו, כי כך דרכם של המתגוששים.

וגם בזה משה קיים את צורו את המדינים באופן מושלם ביותר, כי מתוך שנאה איומה לא רצה שיהיה שום חיבור ושום השוואה בינו לבלעם ולמלכי מדין, פשוט שום שייכות, שום קשר, שום כלום!!! כי הם הפכו בעיניו למוקצה מחמת מיאוס באופן הכי מאוס, שאי אפשר להתקרב אליהם כלל.

והיות ופנחס כבר התחיל לנקום במדין בכך שהרג את כזבי בת צור אמר הקב"ה שהוא התחיל וגם ימשיך להרוג ולנקום, ודווקא לכן נשלח פנחס - רש"י.

מצד אחד כתב רש"י שמה הזדרז בשמחה לנקום במדין, למרות שידע שלאחר מכן הוא ייפטר מהעולם, אבל מצד שני הוא עצמו לא יצא למלחמה רק שלח את פנחס. ונשאלת השאלה מדוע משה שכל כך הזדרז ושמח לנקום במדינים בכל זאת הוא בעצמו לא הלך אלא שלח את פנחס??? הרי הוא נצטווה בעצמו על זה מה?!!

ותירץ רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, על פי הגמרא בבא קמא צ"ב ש"ב בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן", והיות ומשה היה גר שנים רבות במדין, לכן כהכרת הטוב לא נקם בעצמו, רק שלח שליח. ולמד מזה רבי חיים שמואלביץ שמידות טובות זה חלק מפירוש ציווי השם, ולכן למרות שנצטווה לכאורה שינקום בעצמו בכל זאת על ידי פירוש שהמידות הטובות נתנו, ממילא הבין שהכוונה היא שיהיה על ידי שליח.

וקצת קשה לי תירוץ, שהרי גם קודם עם המטה כשהיה עניין של הכרת הטוב אזי ה' פירש לו מפורש שאהרן יכה ולא הוא, ככתוב שמות ז' י"ט "ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן קח מטך ונטה ידך על מימי מצרים ויהיו דם" וכתב רש"י שם, לפי שהגן היאור על משה כשהושלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים ולקה על ידי אהרן, ואם כן כאן שלא מפורש לכאורה זה סימן שהכוונה בו עצמו למרות הכרת הטוב???

ועוד על מה יש כאן הכרת הטוב, הרי הכרת הטוב שהייתה לו כלפיהם נמחקה ברגע שבאו בשיא החוצפה לטמאות אותו דווקא!!! שהרי המדינית כזבי בת צור נצטוותה על ידי אביה לגשת למשה רבינו בלבד ולטמאות רק אותו, וממילא לכאורה לא נשאר כאן מקום להכרת הטוב כלל וכלל???

וכתבתי כבר לתרץ וזכיתי ומצאתי כן כתוב **בבעל הטורים**, שהנה יש לדייק בלשון הפסוק בפרשת פנחס שכתוב שם: "צרור את המדינים" - לשון יחיד, "והכיתם" בלשון רבים, ולכאורה צריך ביאור מדוע התחיל ביחיד וסיים בלשון רבים??? **ומתרץ הבעל הטורים ש"צרור" נאמר למשה לבד** כי רק הוא היה צריך להיות בשנאה

וכל כך למה?? למה יש מצווה לשנוא עד כדי כך, בשנאה תהומית!!! לצרור!!! התשובה לכך כדברי האור החיים הקדוש כי בדרך זו אפשר לנצח את יצר הרע של התאוה הנוראה, ב"צרור"!!! לא רק לא

וטהר לבנו - מיטות

לראות מראות ולא לחשוב הרהורים רעים, אלא גם במקרה שנכשלנו חלילה במראה אסור שלא מרצוננו, נגרשהו מדעתנו מתוך שנהא עצומה ומיאוס בדרגה הגבוהה ביותר.

ונמחיש את המיאוס באופן מוחשי כביכול, וכפי שמצאנו ברבי עקיבא שירק יריקה כשראה את אשתו לעתיד, וגם אנחנו נירק הצידה כאילו נתקע לנו מקק מעופף בפה, כמובן באופן שלא יראו ולא יפגע ויעליב שום אדם בעולם כלל, כי עלינו החובה להמחיש כאילו אנחנו מוציאים טומאה מגעילה שנדחפת אלינו, תיכף ומיד לפלוט החוצה, ולא לחינם נמשל היצר הרע לזבוב, כי הוא כזבוב או מקק שנדחף בגועל נפש, וכאמור.

ושוב לזכור המלחמה נגד היצר הרע היא!!! צרור!!! לשנוא!!! כי כאשר נשנא את החטא באמת זה ירחיק מאתנו את החטא ואת הרהור בחטא רח"ל, ובורא עולם יהיה בעזרנו ונצליח לנצח את היצר הרע לנצח אמן ואמן!!

ויקצוף משה על פקודי החיל, החייתם כל נקבה???

אלא בוודאי הוא התכוון למלחמת היצר, שעם ישראל למרות שהיו כולם ביחד בכל זאת נכשלו, אז כל שכן הם האלפים לבד שאין להם את הכוח של 60 ריבוא ודאי יכשלו, ולכן נתן להם עצה, שחבל שינסו לכפות את יצרם הרע כי ממילא הם יכשלו, אז כבר עכשיו תכף ומיד יעשו כטוב בעיניהם ויחטאו בחטאים חמורים רח"ל.

ומאחר וראינו שכך ניגש בלעם למלחמה, שזה לטמאות את עם ישראל, כנראה ששוב בלעם ומדין ניסו להחטיא גם במלחמה הזו את הלוחמים הצדיקים בטומאה, וזאת על ידי שיכשלו אותם בטומאת העיניים בבנות מדין.

ולכן עם ישראל פחד ממלחמה זו, כי פחדו שיכשלו בטומאת העיניים, והראיה לכך שאכן בסוף הם הביאו תרומה לכפר על הרהורי ליבם בטומאה במלחמה.

וזה שענה פנחס למשה, עשינו כפי שפקדת עלינו, שציויתנו לצרור את מדין, ולשנוא ולהתרחק מהטומאה מתוך שנאה איומה, לכן בראותנו את גודל הניסיון וכפי שהציע לנו בלעם, פשוט התרחקנו ולא התקרבו אל בנות מדין.

אבל לאחר שקיבלו צעקות ממשה רבינו, דבר זה בעצמו חיזק אותם להרוג את בנות מדין, ובפרט שכבר הרגו את בלעם והסתיימה המלחמה וכבר היו תחת עינו הפקוחה של משה ופנחס שהיה פנוי כי כבר סיים את הריגת בלעם ומלכי מדין, כל זה ביחד עזר להם להתקרב ולבצע את הריגת בנות מדין בלי להיטמאות.

ושוב למרות כל הנזכר, עדיין צדיקים אלו, נכשלו בהרהורי עבירה, ולאחר הריגת בנות מדין, הביאו קרבן זהב, לכפר על מחשבות טמאות, עד כדי כך היה גדול הניסיון של בנות מדין, שכל מה שעשו לא מנע מהם לחטוא בהרהורי עבירה.

אכן יש כאן פלא עצום, שהרי משה רבינו ציווה עליהם לנקום נקמה במדין, וגם שלח אתם את פנחס בגלל שכבר התחיל והרג את המדינית כזבי כי היא והן היו מכשול ותקלה לבני ישראל,

אז מדוע אכן אנשי המלחמה השאירו את הנקבות ולא הרגו אותם?? מה בכלל הייתה מחשבתם בעניין שלכן טעו ולא הרגו את בנות מדין?? וגם תמוה מדוע לא צעק על פנחס שהיה מנהיגם??

ועוד תמוה שבספרי כתוב שפנחס ענה למשה: **כפי שפקדת אותנו כך אכן עשינו**, ולכאורה לא מובן הוויכוח???

ובכלל כתוב ברש"י על הפסוק "וימסרו" בכוח נמסרו כי הם לא רצו לצאת למלחמה רק אלצו אותם כביכול בכוח, ולכאורה למה הם לא רצו הרי יש כאן מצוה מיוחדת?? (וע"ז רש"י עונה כי ידעו שמיתת משה תלויה בדבר, אבל יתכן ויש כאן טעם נוסף).

והנה למלחמה במדין לקחו רק אלף צדיקים מכל שבט, וכתוב במדרש רבה כ"ב ב' שעל כל אלף היו עוד אלף ששמרו על הכלים ועוד אלף שהתפללו, זאת אומרת שעל כל לוחם היו 2 אנשים ששמרו עליו, וזאת למרות שלמלחמה לקחו רק צדיקים ככתוב בתרגום יונתן וברש"י.

וכתוב ברש"י שבלעם בא וצחק על אותם אלפים, ונתן להם עצה רעה, שאמר להם אם כשהייתם ששים ריבוא לא הצלחתם להם, עכשיו ב 12 אלף אתם באים להילחם, לכן לא קפחוהו ושילמו לו בכך שהרגו אותו בחרב.

ולכאורה שיקר להם בעצה שנתן להם, שהרי איזה מלחמה הייתה בין כל עם ישראל נגד מדין ועם ישראל נכשל במלחמה זו???

וטהר לבנו - מטות

אז מי עז פנים שיאמר שהוא נקי מהרהורי עבירה כשנכשל בגלל שלא נשמר בעיניו, הוא פשוט שקרן, אם הם הצדיקים מתקופת משה כשלו, קל וחומר אנחנו. לכן נרעד ונפחד שלא ניכשל בשום מראה העלול להחטיא אותנו בין בשוגג ובין במזיד, וכל שכן שלא נכניס מכשירים העלולים להחטיא אותנו בקלות ובלחיצת כפתור, ובעצם גם בלחיצת 1000 כפתורים, כי היצר עקשן והוא ילחץ גם 1000 כפתורים ויותר עבור טומאה, וגם ימצא פרצה איך לקצר הליכים, ויצג עצמו ככשר, אבל הוא מזויף מתוכו רח"ל.

וגם התפעלתי מאוד מאומץ ליבם והאמת שבקעה מאנשי המלחמה, אנשים יראים וצדיקים כאלו לא בושו להתוודות ולומר, חטאנו וכשלנו בהרהורים רעים, ולא התביישו עם הזקן הלבן לבוא ולהגיד משה רבינו תיקון לחטא אנחנו מבקשים, חוסה נא על נשמתנו, ולא חשבו לעצמם זה ביזיונות ככה להתוודות בציבור, זה יהרוס למשפחה את השידוכים, זה יהרוס את השלום בית, לא חשבו על כך כלל וכלל, אלא התוודו ולא בושו, אשריהם ישראל שאלו הם צדיקיו!!!!

ומתקנא אני בצדיק הראשון שאזר אומץ, ואמר מורי ורבותי את עווני אני מזכיר, נכשלתי!!! אל תראוני כצדיק קדוש וטהור!!! נכשלתי!!! בפרט שלא ידע שחבריו גם הם כשלו ונפלו, הוא חשב שהוא הרשע היחידי בין הצדיקים, ולא בוש אלא התגבר והתוודה!!! הוא הנחשון שגרם לכל אלפי הצדיקים להתוודות, הוא עורר קהל עדת ישורון, הוא תיקן את הקדושים אשר בארץ, פשוט לקנאות בחלקו, ולהתפעל!!!

ענה לו השפת אמת, סוף סוף זכיתי למוסר מתוך ריתחא מסבי הקדוש, וכי רצית שאפסיד זאת?? וכך גם ראיתי שמסבירים שבני גד ובני ראובן הסכימו לקבל צעקות וביזיונות, ממשה רבינו למרות שגם בדעתם היה להילחם ולכבוש את ארץ ישראל, כי לא רצו להפסיד מוסר ממשה רבינו.

ואסיים בסיפור מפורסם, שפעם השפת אמת איחר לשיעור של סבו בעל חידושי הרי"ם, וסבו צעק עליו ונתן לו שיחת מוסר קשה, דברים כדרבנות, והחברותא של השפת אמת כאב לו, ואמר לשפת אמת למה לא סיפרת את האמת לסבך שאיחרת כי היית ער כל הלילה ולמדת בהתמדה ונרדמת קלות ולכן אחרת??

ולכן גם אם אנחנו לפעמים נחטוף צעקות אפילו שלא מגיע לנו, אחרי הכל יש בזה לעורר את הלב, וננצל זאת לעניינים אחרים שיש לנו לתקן, ואין צדיק בארץ שיכול לטעון צדיק אני, וידועים דברי הגמרא, שגם ילד טוב כדאי מידי פעם לעוררו על כוח תקיפות האב, שיהיה לו מורא אב, והלוואי ונתעורר לתשובה שלימה מתוך אהבת ה' ויראת הרוממות אמן.

*אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל שנים עשר אלף חלוצי צבא

ונראה פשוט שבני אפרים התיירו לעצמם לא להילחם בגלל החשד, למרות ציווי ה' שמכל שבט ימסרו אלף, כי הבינו שאם התורה מרבה את שבט לוי חייב אחד השבטים לרדת מהמלחמה, ושבט רגיל לא יכול לרדת כי כתוב אלף למטה אלף למטה.

אלא שאצל בני יוסף מספיק שיצאו ממנשה, כי יוסף הוא אבי ושורש 2 השבטים שבתחילה הוא היה שבט אחד מתוך 12 השבטים, ואכן רק כך יוצא שמכל השבטים יצאו אלף, וביחד יצא 12 אלף.

כתב רש"י שמה שכתוב "לכל מטות ישראל" בא לרבות שבט לוי, ומקשה התרומת הדשן בביאורי מהרא"י שאם כן יש 13 שבטים והיה אמור להיות 13 אלף??

ותירץ שבט אפרים לא רצו להילחם כי יהושע בן נון היה משבטם והוא אמור להנהיג אחרי משה רבינו, והיות ומיתת משה הייתה תלויה במלחמת מדין, לכן לא רצו בני אפרים להילחם שלא יחשדו בהם שהם שמחים בפטירת משה והם נלחמים בכדי לזרז מיתתו ולהקדים הכתרת יהושע בן נון, ולכן באו שבט לוי והשלימו את ה-12 אלף במקום שבט אפרים.

על כל פנים נלמד מזה עד כמה חשוב שלא יהיה חשד בנו ושנהיה נקיים מאלוקים ומאדם, ואכן בסיום הפרשה צעק משה על בני גד ובני ראובן שהחשידו עצמם על כלל ישראל שאולי הם מנסים לחמוק מהחובה להילחם על כיבוש ארץ ישראל ולכן הם באו בבקשה לקבל נחלה בחוץ לארץ, ולמרות שהם באמת לא התכוונו להתפטר מהחובה לצאת להילחם כמו כולם על ארץ ישראל, בכל זאת בדיבורם הראשון היה מקום לחשד, ומשה רבינו כעס שהיה להם ללמוד משבט אפרים שבגלל החשד לא יצאו להילחם במדיין.

ולכן לא מספיק שאני יודע שהמכשירים שלי מוגנים ונקיים באמת מסכנות רוחניות, אלא עלינו לדאוג שכל מי שיראה מיד ידע בוודאות שזה מכשיר נקי ומוגן עם חותמת מקורית, והיות שחלק מהמכשירים

וטהר לבנו - מיטות

המוגנים עדיין שייך בהם נפילות למעוניין בכך, ואכן ישנם צבועים המציגים שיש להם הגנה אבל הם כבר מצאו דרך לעשות תועבות דרך פרצות שונות ומשונות, ולכן עדיף עד כמה ששייך שלא יראו אחרים את המכשירים המוגנים ששייך לחטוא בהם.

וישלח אותם משה אלף למטה אותם ואת פנחס בן אלעזר הכהן לצבא

והעידו לטובת המדנים שהמדנים לא גנבו את יוסף.

ולפי זה אכן היה קושי עצום למדנים למכור את יוסף במצרים, ולמה בכל זאת הורידו אותו מישראל למצרים ומכרו אותו למצרים ולא החזירו אותו לאביו תמורת תשלום הגון כפי שהבטיח להם יוסף??

ויתכן לתרץ על פי הגמרא שהביא רש"י בפרשת מקץ וזה לשונו: פוטי פרע - הוא פוטיפר ונקרא פוטי פרע על שנסתרס מאליו לפי שחמד את יוסף למשכב זכר (סוטה יג):

ולכן המדנים היו טמאים מלאים בזדון ובמחשבות של טומאה בלי גבולות, ומאז תקופת יוסף ועד זמן המלחמה של עם ישראל במדיין הם היו טמאים ורשעים שלא היה איכפת להם לטמאות צדיקים כיוסף וצדיקים כעם ישראל שידעו שהם קדושים וטהורים ולטמאות אותם בטומאה חמורה בגלל אינטרסים ורצונות שפלים.

ואכן למרות שהמדנים ראו את יוסף הקדוש והטהור שהבור שהיה מלא בנחשים ועקרבים לא פגעו בו לרעה מרוב קדושתו שראו על פניו, בכל זאת במזימת רשע טמאה מכרו אותו המדנים דווקא לפוטיפר שהיה שר עשיר שישלם להם סכום הגון ובעצם הם מסרו אותו לאבדון רוחני לטומאה איומה במצרים ערוות הארץ ולרשע טמא נורא ואיום.

ואילו יוסף היה נטמא לא היה זכר לפנחס הצדיק, ולא היה הכנה טובה לעם ישראל כפי שהכין יוסף בקדושתו את גלות מצרים שגם לאחר 210 שנים ישארו 600 אלף יהודים אוהבי ה' והולכים אחריו במדבר בארץ לא זרועה בהתחייבות להיות דבוקים בה' ולבטוח בו, ולבטוח שיהיו נאמנים לעבודתו יתברך, ואפשר שלכל מה שכתבתי או עכ"פ לחלק מהדברים בוודאי כיוונתי ב"ה לדברי הגור אריה.

רש"י על פי הגמרא בסוטה מג' שואל מדוע נשלח פנחס ולא נשלח אלעזר אביו?? ותירץ שפנחס הלך בכדי לנקום את נקמת יוסף הצדיק שהיה אבי אמו, שנאמר "והמדנים מכרו את יוסף" - למצרים.

והט"ז בספרו דברי דוד שואל וכי מה משנה למי מכרוהו המדיינים, הרי הם היו חלק משרשרת המכירה של יוסף?? ומה סיבה לנקום בהם??

ומתוך הט"ז שהמדיינים לא רצו להביאו למדינתם כי ראו שהוא חכם מאוד ופחדו שישתלט להם על המדינה, לכן הם מכרו אותו דווקא למצרים כי במצרים יש חוק שעבד לא יכול לעלות לגדולה ולמלוך.

וקצת התקשתי בפירושו שהרי בפשטות השיירה המדיינית שעברה בדרך הייתה מורכבת מפשוטי עם, ולמה שפשוטי העם יתקנאו ביוסף שיהיה מלכם, הרי ממילא הוא לא מזיק להם ולא פגוע במעמדם, ואדרבא אולי בחוכמתו רק יועיל להם לשלטון טוב יותר??

וראיתי הסבר שהטענה על המדיינים הייתה שלא החזירו את יוסף חזרה לאביו למרות שהבטיח להם שאביו ישלם להם שכר רב תמורת שחרורו.

וגם בהסבר זה התקשתי שאולי לא האמינו לו שאביו ישלם עליו ממון רב, ואולי אין לאביו כסף רק הוא משקר כי רוצה שאביו ילחם לשחררו ועדיף להם למוכרו למצרים אפילו בפחות ממה שהבטיח להם יוסף שיקבלו מאביו, כי עדיף קצת כסף ובטוח מממון רב ולא בטוח, ומה אם כן התביעה המיוחדת עליהם??

והנה בפרשת וישב יש לכאורה סתירת הפסוקים בנוגע לשאלה מי מכר את יוסף למצרים האם הישמעאלים או המדנים, ובריב"א והחזקוני מתרצים שהמדנים מכרו את יוסף והישמעאלים עזרו להם במכירה דהיינו על ידי עדות הישמעאלים, כי כשראה פוטיפר שהיו מדיינים כושים מוכרים תינוק יפה כיוסף תמה ואמר **גרמני - בהיר מוכר כושי ואין כושי מוכר בהיר** אמר ודאי גנבוהו, ולכן באו הישמעאלים

**ויאיר בן מנשה הלך וילכד את חותיהם ויקרא אתהן חוות יאיר

ולמרות שכתוב בן מנשה יאיר לא היה משבט מנשה אלא משבט יהודה כדברי הראשונים

וכתב רש"י ויקרא אתהן חוות יאיר - לפי שלא היו ליאיר בנים לכן קראם בשמו לזיכרון:

וטהר לבנו - מיטות

ואולי להיחלם באופן יחידי מול האמורי העזים והחזקים היו צריכים להיות חזקים בגשמיות וברוחניות, וזה מתאים לדברי החזקוני על הפסוק **"ויקרא אתה חות יאיר"** - לפי שנהרג במלחמת עי נכתב כאן שעשה כך לפני כבוש הארץ, וקראן על שמו להזכיר עליהם שם בגבורתו.

ומצאתי שיש פירוש קדמון לדברי הימים המיוחס לתלמיד רס"ג פפד"מ תרלד' עמ' 12. **שבימי יוסף הצדיק** מכיר בן מנשה נכדו של יוסף כבש את גלעד, ויאיר מיוצא חלצו הלך באותו זמן וכבש את חוות יאיר, ולאחר מכן גשור וארם לקחו מידם חבלי ארץ אלו, וחשקו בני מכיר ויאיר שהאריך ימים לחזור ולכבושם, והסכים להם משה ונתן להם חבלי ארץ אלו, כי כבשוהם קודם.

על כל פנים יש כאן מסר עצום הנה גיבור עצום שהיחידים שנלחמו נגד האמורי ונצחם, ועשה לו שם על גבורותו בקראו לבנו חוות יאיר כי לא היה לו בנים וזה היה לו יד ושם, אבל מסר עצום יותר עשה במותו כדברי **החזקוני** שדווקא הגיבור הגדול יאיר היה הראשון שמת במלחמה הראשונה בארץ ישראל על העיר העי, וזאת למרות שהיה גיבור ולמרות שהיה צדיק גדול וכדברי רבותינו על הפסוק **ביהושע ז' ה'** ויכו 36 איש, שיש כ הדמיון, ולמה?? כי לא היו 36 אלא נהרג **יאיר בן מנשה ששקול כשלשים וששה איש והוא רובה של סנהדרין**, ולמרות שנלחם יחד עם 3000 אלפים שהיו עמו, ובכל זאת רק הוא מת לדעת רבותינו.

וזה לימד את עם ישראל, שארץ ישראל לא כוח הגבורה מנצח בה, ולא דרך הטבע, אלא הצדקות והזכות המעשים טובים, כי הגיבור הגדול המפורסם לשם ולתפארת בארץ בעל חוות יאיר, מת חלל ראשון בארץ ישראל חלל חרב האויב במלחמה הראשונה בארץ ישראל בגלל חטא שהכתים וקטרג על עם ישראל.

ולימוד השכל זה חשוב מאוד ליושבי ארץ ישראל בכל הדורות ובפרט בדורנו שעדיין אין רוב עם ישראל יראים ועובדי ה', שחייבים לזכור שאין לנו יכולת להתקיים בארץ ישראל בכוח הגבורה ובדרך הטבע, אלא אך ורק סייעתא דשמיא בזכות תורה ומעשים טובים וזיכוי עם ישראל עד כמה שאפשר.

והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חטאים

ובעצם ראיתי במדרש שהקב"ה אמר למשה אתה השוותה אותם לרשעים **לך ותשתטח על קברי אבותם ובקש סליחה**, עוד ראיתי **בילקוט ראובני** שבגלל זה נעשה בן בנו עבד לעבודה זרה - מיכה.

חזקוני אבן עזרא ורמב"ן, אלא אמו הייתה בת מכיר בן מנשה, והתייחס על שם אמו, כי לקח נחלתו עמהם כדברי **הרמב"ן**.

ואם תשאל הכיצד לקח נחלה מעבר הירדן מזרחה, שהיא נחלת שבט ראובן וגד וחצי שבט המנשה, והרי הוא משבט יהודה?? על כך עונים הראשונים שרק ארץ ישראל שהייתה ארץ כנען היא המתחלקת לשבטים ולפי גורל ולפי בית אב, אבל ארץ סיחון ועוג הייתה של האמורי וחבל ארץ זו לא נתחלקה בין השבטים.

(אומנם **האבן עזרא** מסיים כי יש אמורי בארץ כנען והוא היה התקיף מכל שבעה גוים - וצ"ע כוונת סיום דבריו, וכי שטח האמורי שבתוך ארץ ישראל גם לא נתחלקה בין השבטים??).

ויש לתמוה, וכי שבט יהודה הסכים להפסיד את חלקו של יאיר בארץ ישראל?? **ואולי** לא הפסידו בני יהודה חלקם כי עבר הירדן למרות שביקשוהו בני גד ובני ראובן וחצי שבט המנשה, והם קיבלו נחלתם זו במקום לקבל חלק בארץ ישראל, בכל זאת ליחידים היה רשות לכבוש בעבר הירדן ולרשת לעצמם, והסיבה לכך כי בני האמורי שהיו הירדן היו חזקים והתקיפים מכל ז' האומות.

ואכן אולי לכן לא הפסידו בני יהודה חלק בנחלתם בארץ ישראל בגין כיבושו של יאיר, כי הבינו שמחמת הקושי הגדול לכבוש את האמורי כפי שנוכחו לראות בארץ ישראל וכדברי **האבן עזרא** שהאמורי הם החזקים ביותר מכל 7 מלכי כנען, לכן יאיר כביכול זכה מההפקר ולא הפסיד נחלה לבני שבטו.

ואומנם מה שלא נלחמו שבטים שלמים לכבוש נחלות כביכול מההפקר, יתכן שרוב השטחים נכבשו על ידי משה וכל השבטים כשנלחמו נגד סיחון ועוג, (ומה שכבשו המרגלים ששלח משה אחרי מלחמת סיחון ולפני מלחמת עוג כתב **האברבנאל** כא' לג' **שהמרגלים כבשו בקלות כי נשארו רק נשים וטף**, או לדעת רב **שמואל בר חופני בפי' שני** שצבא משה בא וכבש). ואכן מה שנלחמו יחד נהפך לנחלת כלל עם ישראל, ובני גד ובני ראובן וחצי שבט המנשה ביקשו שיקבלו חלק זה לנחלה במקום נחלה בארץ ישראל.

אומנם יתכן ונשארו מעט שטחים שאותם כמה יחידים שקדמו זכו בהם, וזמן הכיבוש היחידי היה לזמן קצר כי כתוב שמשה ועם ישראל לא השאירו שריד לסיחון ועוג ולעמם, והסבר זה מתאים לדעת **הרלב"ג** שכתב שכיבוש יאיר היה בעת מלחמת סיחון ועוג, ויל"ע.

הקשה הגאון רבי אליהו פרידלנדר שליט"א, מנהל ת"ת תורת אמת בני ברק ומחבר ספרים חשובים, האם אכן משה רבינו סתם ובטעות צעק על בני גד ובני ראובן, ודיבר עמם קשות בחינם?

וְטָהַר לְבָנוֹ - מִטּוֹת

וְהָנָה בעל העקידה כתב (וחולק על האברבנאל) שתחילה בני גד וראובן באמת לא התכוונו להילחם, ואם כן לא טעה משה רבינו בגערה שגער בהם, אבל מדברי המדרשים משמע שלא שינו את כוונתם וכדברי האברבנאל.

וַיִּתְּנָן עוד שמשה כעס עליהם כי בתחילה היה אמור להיות הגרלה על 12 חלקים בארץ ישראל, ואילו השטחים של סיחון ועוג שכבשו בחוצה לארץ היה אמור להתחלק בשווה ל-12 השבטים למקניהם, כפי שמופיע בגמרא קידושין ס"א.

וַיִּקַּח בגלל בקשתם השתנה כביכול החלוקה הטבעית, וכפי שכתוב מפורש במסעי שבסוף לאחר שבני גד וראובן קיבלו נחלתם בחו"ל לכן התחלקה הארץ רק ל-9 וחצי. ועי' עוד מה שכתבתי בעניין בסוף פרשת מסעי.

וְאוֹלֵי עצם שינוי כביכול של רצון ה', גרם למשה לכעוס עליהם, אך עדיין צריך עיון ההשוואה למרגלים, האם בגלל שגם המרגלים כביכול שינו רצון ה' שעם ישראל יכנסו לארץ ישראל מיד?! וזה קצת קשה שהרי המרגלים גם דברו כפירה ומרדו במלכות ה' וזלזלו בכוח ה', ודברו לשון הרע על ארץ ישראל, ואין השוואה כמעט למה שפעלו בני גד ובני ראובן בשינוי החלוקה.

וַיִּתְּנָן עוד, שהיות ובני גד ובני ראובן המציאו שהמקום הזה מקום טוב יותר מארץ ישראל לבהמות, למרות שראו את עוצמת גידולי ארץ ישראל הענקיים מעל דרך הטבע, וגם כפי שהוכיח החברותא היקר במנחת חינוך הרב אלדר נתנזון שליט"א, שלשלמה היה 160,000 סוסים, ובכל זאת היה אוכל בשפע בימי שלמה לו ולעבדיו ולכל סוסיו וכמובן לכל עם ישראל. (ובדוחק אפשר לדחות שהנציבים שמינה שלמה הם דאגו להביא מחו"ל את כל המאכל הרב מידי יום). והמצאה זו דומה להמצאת המרגלים, שטענו שארץ ישראל לא טובה והמדבר עדיף עליה.

וַשְׂמָא, עצם דיבורם זה שלמקנה טוב יותר ארץ סיחון ועוג עוד יותר מארץ ישראל, בכך הם פגמו וגרמו לאובדן סגולת ארץ ישראל שהייתה טובה יותר גם למקנה הרב, וכפי שהמרגלים בדיבורם הזיקו לעם ישראל שנשארו 40 שנה במדבר (ואולי יש מקום לחלק בין נזק לעם ישראל ובין לפגום בסגולת ארץ ישראל) ועל זה ולכן כעס עליהם משה, ולכן הם גלו ראשונים מכל השבטים.

וְאֵת בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הָרִגוּ בַחֲרֵב: לִבָּן

וְהָיָה לבן יכול להגיד לעצמו די עם חיי הקודמים הרעים מעתה אהיה צדיק ונביא וישר דרך ואהיה מאבות האומה היהודית למרות שאני גוי, וככה יכל לתקן את הגויים כבעל תשובה שמכיר את עולם התאוות ויודע להדריך איך לצאת מזה,

וּבְכַל זאת כפי שכתבתי בפרשת בלק בגלל הגאווה שהייתה בו למרות שכבר זכה ליראת שמים והכרה בבורא עולם, בכל זאת הוא התייצב בדרך לא טובה והדרדר לנבזות ולתאוות ולהחטיא את עם ישראל כי הגאווה מביאה את האדם לדרך עקומה ורעה.

וּלְפָאֵז, מובן שהרגו את בלעם ע"י ששמו את הציץ מתחתו כשהוא עף באוויר ומכוח הציץ הוא

וַיִּתְּנָן שיש כאן מידה כנגד מידה, בכך שלא הבין כוונתם וכעס אליהם כך שנאלצו לפרט ולהסביר כוונתם שלא יהיה אי הבנות אלא הכל יהיה ברור כתנאי בני גד ובני ראובן, בלי מקום לטעויות, כך קרה למשה רבינו שנתן מסר לנכדו באופן לא חד וברור, ומזה יצאה תקלה עצומה ונוראה.

כְּמוֹבָא בגמרא בבא בתרא ק"י שנכדו יונתן השכיר את עצמו לעבודה זרה, בטענה שכך מקובלני מבית אבי אבא, לעולם ישכיר אדם עצמו לע"ז? ואל יצטרך לבריות, ויונתן טעה שסבר שמשה רבינו סבו התכווין לע"ז ממש, וממש לא לזה התכווין משה רבינו, אלא כוונתו ע"ז - עבודה זרה לו, כפי שאמר רב לרב כהנא פשוט נבילה בשוק והשתכר מזה, ואל תאמר אדם חשוב אני ובזיון הוא לי.

וַיִּתְּנָן שמשה רבינו רמז כאן שחטא המרגלים היה גם בדיבור לא חד וברור, "תרבות אנשים חטאים" - שאם היו המרגלים באים דבר ראשון ישירות למשה רבינו בפרטיות ומלבנים עמו את מה שראו בארץ ישראל, על המשונה שבה, פירות ענקיים, אנשים גבוהים, וארץ אוכלת יושביה, יתכן שמשה רבינו היה מסביר להם שזה כמו דיבור לא ברור שאפשר להבינו לחיובי ולשלילי, והיה מחדד להם שכל מה שראו ה לטובת עם ישראל, ולשבחה של ארץ ישראל וחלילה לא לגנותה.

וַיִּתְּנָן שמשה רבינו היה מצליח לשכנעם לא לדבר רעה, אבל הם העדיפו לנצל את הראיה הלא חדה לרעה ומזה יצא הרס לעם ישראל.

וּלְכַן כעס משה על בני גד וראובן, שממשיכים הם בתרבות הרעה להציג לעם דברים לא ברורים שעלולים להתפרש לשלילה כפי שאבותיהם עצמם כשלו ונפלו בפרשות רעה ומעוותת, וכמדויק בלשוננו הטהור של רש"י על הפסוק "למה תניאון את לב העם", וכתב: תניאון - תסירו ותמניעו לבם מעבור, שיהיו סבורים שאתם יראים לעבור מפני המלחמה.

וּבְכַל זאת על משה הקב"ה הקפיד למה השווה אותם למרגלים, כי אבותם של בני גד ובני ראובן לא היו המרגלים, אלא העם שהוטעו ובכו כי האמינו לדברי המרגלים, ועל ההשוואה לייחס את בניהם למרגלים על זה היה החובה על משה לבקש מאבותיהם סליחה, על הפגיעה בכבוד האבות.

הַגְּמֵרָא סנהדרין קה' כותבת שלבן זה בלעם, ולפ"ז מובן להפליא שה' נתן ללבן להיות נביאם של העכו"ם בלי שיטענו הגויים נגד בחירה באדם בעל תאוות ורשע, כי לבן זכה לסדרת חינוך לחיות עם יעקב אבינו 22 שנים.

וּלְרֵאוּת את הפלא העצום של "עם לבן גרתי - ותרי"ג מצוות שמרתי", ללמוד מיעקב את הישרות ואת סוד ההצלחה והעשירות שמגיעה לאדם הישר והצדיק מול הפסדיו הרבים, שהרי הפסיד רכושו כשיעקב נפרד ממנו.

וְגַם לבן ראה שדרכו הרעה לא הביאה לו כלל תועלת ורק דרך צדיקים צלחה, ולאחר מכן זכה לנבואה כשה' הזהיר אותו לא לפגוע ביעקב,

וטהר לבנו - מיטות

והיות ולבן עצמו החטיא את ישראל בבנות מואב – הוא כביכול הפר את הברית שעם ישראל לא יקח נשים זרות, לכן יצף ה' – הציץ שיש בו שם ה' הפילו ממעופתו על החרב למטה שימות כפי שגזר בעצמו על הרס המשפחה היהודית.

נפל על חרב שהכינו למטה, כי זה צורת המוות שמגיעה לבלעם כפי שהוא עצמו אמר ליעקב, כשנפרד ממנו בברית, בראשית לא' מט' "והמצפה אשר אמר יצף ה' ביני ובינך אם תקח נשים על בנותי".

ההבדל בין משה ויהושע כלפי מלחמה שאמורה לקצרת את חייהם העונש של יהושע שלא הזדרז כמשה.

והתשובה היא, שמה שרשב"י היה אנוס מלקיים לא נחשב שלא קיים, וזה לשונו (של הרב פעלים) "לא נחשב על זה ביטול, ולא יקרא עליהם שם ביטול, וכמ"ש שבת הותרה גבי חולה שיש בו סכנה דאין המלאכות שעושים לו נחשבים חלול, דאין כאן שם חלול כלל, אלא נחשב דבר המותר" – אגב יש לעיין כלפי רבי אלעזר האם גם הוא נחשב לאנוס, כי הוא לא דיבר נגד מלכות רומא?

ובעצם כך העיד רבי עקיבא רבו של רשב"י ברכות סא' שכל ימי השתוקקתי לקיים את המצווה למות על קידוש ה', ואיך העיד כן, הרי 40 שנה בתחילת ימיו היה שונא ת"ח וכו'?? אלא כל השנים שהיה כאנוס לא נחשבים.

ועוד יש ליישב, שהקב"ה מכין את ההנהגה מלידה, וגם הימים הפשוטים לכאורה הם חלק מבניית העתיד הטוב, ואולי כל בעל תשובה הקב"ה הכין צעדיו לתשובה מאז לידתו, ואולי גם גר כן, למרות שנחשב כתינוק שנולד מחדש, בכל זאת מרגע לידתו הישנה כבר הוכן התשתית שיתגיייר וילד מחדש, כפי שאומרים שכל נשמות הגרים היו במתן תורה.

ולהמתיק הסיבה מדוע יהושע התעכב במלחמת המלכים, יתכן כי מלחמת לא' מלכים קשה יותר מפרעה, וזאת למרות שפרעה היה מלך אחד אבל פרעה היה מלך עוצמתי ראש לאימפריה ענקית ששלטה בהרבה יותר אנשים מאשר כל אנשי הלא' מלכים מלכי כנען.

בכל זאת היה קושי גדול יותר בלא' מלכים, וכפי שכתבתי בפרשת שלח, על הפסוק "מבלתי יכלת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר".

שהקשה מרן ראש הישיבה רשכבה"ג זצ"ל הקשה על מה שכתב רש"י שהגויים יטענו שהקב"ה ניצח את פרעה אבל כנגד ה31 מלכים אין להקב"ה כוח, הלוא הרי הטביעה בים או דבר שאלו ניסים מעל הטבע מה לי אחד מה לי מאה??

ואולי כוח הקטרוג עצום כשיש 31 מלכים, כי אז אולי יש בכל עם זכות טובה שונה ממלכות אחרת, ואם בקריעת ים סוף היה קטרוג עצום על היהודים בטענה: הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז, כ"ש כיש 31 מלכים עם מנהגים שונים, שאולי יש בהם מנהגים טובים.

כתוב במדרש רבה כב' ו' אמרו רבותינו: כתוב ביהושע פרק א' "כאשר הייתי עם משה אהיה עמך", ואם כן היה צריך יהושע לחיות 120 שנה כמשה רבינו, ולמה נתקצרו שנותיו י' שנים, שהרי יהושע נפטר בגיל 110?

אלא, שבשעה שאמר הקב"ה למשה "נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך", ואע"פ שהתבשר שמותו תלוי בנקמה במדין, בכל זאת משה רבינו לא איחר הדבר אלא הזדרז לנקום במדין.

אבל יהושע כשבא להילחם עם 31 מלכי כנען, אמר אם אני הורגם מיד אני מת, כפי שמשה נלחם במדין ומת, מה עשה התחיל מעכב מלחמתם שנאמר (שם יא) "ימים רבים עשה יהושע את כל המלכים האלה מלחמה".

אמר לו הקב"ה היות וכך עשית, הריני מקצר שנותיך ב10 שנים, ועל זה אמר שלמה משלי יט' "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום".

ולכאורה קשה שהרי הנהגת משה הייתה וכן של יהושע הייתה פחותה מ120 שנה??

ואולי משה מתחילה שנולד שכינה הייתה עמו שנתמלא הבית אורה, אבל כלפי יהושע לא מצאנו כן, וגם בפשטות רק כשהגדיל החליט לעזור ולשמש למשה רבינו?

אלא מכאן ראייה שכל השנים הקודמות לתפקיד נחשבים כמו סוף התפקיד כשהוא נברר לעיקר חייו.

שאם יום אחרון קובע ככתוב "שוב יום אחד לפני מותך" – אבות ב' י', כ"ש שנות חיים ארוכים בסוף החיים בתפקיד ובעבודה רוחנית נחשב כל החיים כאילו עשאן מתחילה.

וכפי שמובא שו"ת רב פעלים חלק א' יורה דעה נ"ה שרשב"י עצמו העיד על עצמו באידרא "כל ימי לא בטילנא תלת סעודתו דשבתא", ואיך העיד רשב"י כן, הרי כל ה13 שנה שהיה במערה לא אכל 3 סעודות – וכי חרובים או תמרים נחשבים לסעודת שבת?? וגם איך קיים מצוות אכילת מצה בליל פסח ושאר דברים שצריכים פת??

וַיְהִי כֵן וַיִּתֶּן לְבָנָיו - מִטּוֹת

בלילה, - סנהדרין מד', ולא באנשי החיל הלוחמים והמתפללים כנגדם כפי שהיה לכאורה אצל משה.

ואולי יהושע ידע שאחרי מותו יהיה נפילה רוחנית בעם ישראל, לעומת מצבו הרוחני המושלם של ישראל בזמנו, לכן חפץ יהושע לעכב מיתתו, כך עם ישראל ירוויחו עוד שנות תורה וקדושה מושלמים.

עם ישראל היו תלמידי תלמידיו של משה – למה לא תלמידים ממש?

ולפי משמע שהחזרה של הלימוד זה עיקר חשוב בלימוד הרב עם תלמידיו, שלכן לא נחשבו עם ישראל לתלמידיו של משה רבינו, אלא לתלמידי תלמידיו, כי את החזרות עשו עם תלמידי משה רבינו, שהם אהרן ובניו וזקני ישראל ששמעו לפחות פעמיים ממה רבינו בעצמו.

אך עדיין צריך להבין מדוע משה לא חזר על תלמודו גם עם כלל עם ישראל?!

ויתכן שעצם הדבר שהרב מחנך תלמידים שחזר עמם שהם יחזרו עם תלמידיו זה גם משובח ביותר כי כך נמשך שרשרת הלימוד.

וכהשלמה למאמר זה, ציין לי תלמידי החשוב משה אוהיון נ"ו מכיתה ח' תורת אמת בני ברק, שידוע הביטוי "מילא כרסו בש"ס ופוסקים", ותמוה מה הקשר לכרס, הרי הלימוד במוח הוא בראש או בלב?!

אלא טמון כאן רעיון, שכמו שכרס מלאה יש לה הרגשת שובע, אבל לאחר זמן מעורר הרעב וחייבים לחזור ולמלאותה, כך הלימוד צריך לחזור כל הזמן, וזה עיקר מעלת הלימוד, שחוזרים על הלימוד, וישר כוח גדול לו.

ובפושט דברים, מובא במדרש א' ח' שהקב"ה ביקש ממה רבינו שהוא בעצמו יחזור שוב לעם ישראל כולו על כל התורה, ואם כן בסוף חיי משה רבינו כל עם ישראל הפכו לתלמידיו ממש.

הקנאה והתאוה מוציאים את האדם מן העולם

מצב לטובת עם ישראל כפי שלא זעם באותם ימים שביקש בלעם לקלל.

כ"כ ראיתי קמצנים שמסתפקים במועט ובכ"ז הם קמצנים גם לאחרים. ויתכן שזה כלול בפסוק "צדיק אוכל לשובע נפשו", דהיינו אוכל קצת וטוב לו, וממילא עינו טובה גם לאחרים, אבל "בטן רשעים תחסר", שהוא קמצן ואוכל קצת בגלל הקמצנות ונשאר רעב, ורע לו, ולכן הוא רע לאחרים - שלא מסכים שיהיה טוב לאחרים.

ויתכן עוד שהגויים יטענו שכוח ה' חזק רק כנגד ע"ז אחד ולא כנגד 31 כוחות של ע"ז, כי כל עם עבד עבודה זרה וכוחות טומאה שונים, ולא בגלל ריבוי האנשים.

ולכן מלחמת לא' מלכים תלוי הרבה ביהושע עצמו שהיה עליו ללון קודם שיצא לקרב לשקוע בעומקה של הלכה כפי שנמסר לו בעת פגישתו עם המלאך שהחרב הייתה שלופה בידו על ביטול תורה

על הפסוק "ויצאו משה ואלעזר הכהן ונשיאי העדה לקראתם", כותב המדרש כב' ד': להודיע ענותנותו ושבחו של משה שהיו כלם תלמידי תלמידיו:

ומדויק במדרש שיש 2 חלקים, שבחו שאפילו תלמידי תלמידיו לא לקחו, וענותו שיצא לקראתם בעצמו.

ולכאורה צריך להבין מדוע נחשבו תלמידי תלמידיו, ולא תלמידי ממש? ויתכן שהיות ומשה אכן לימד כל לימוד 4 פעמים אבל למעשה הוא בעצמו לא חזר על כל לימוד עם עם ישראל, ולכן לא נחשבו לתלמידיו.

כמובא בגמרא עירובין נד' ב', סדר משנה כיצד - איך משה רבנו היה לימד את עם ישראל את התורה? מפרטת הגמרא: משה למד מפי הגבורה (הקב"ה), נכנס אהרן ושנה לו משה פרקו (משה לימד את התורה לאהרן), כשסיים ללמוד עבר אהרן והתיישב לשמאלו של משה, ואז נכנסו בניו של אהרן ומשה לימד אותם תורה, כשסיים עברו בניו מקום, אלעזר ישב לימין משה ואילו איתמר ישב לשמאל אהרן, נכנסו הזקנים ולימד אותם משה, עברו הזקנים הצידה, נכנס כל העם ומשה לימד אותם תורה.

נמצא שאהרן שמע ממה 4 פעמים, ובניו 3 והזקנים 2, וכל העם 1, ולאחר מכן, משה הלך ואהרון לימד את כולם, ואחר כך בניו לימדו ואחר כך הזקנים לימדו, כך יצא שכל אחד שמע אותם דברים שאמר הקב"ה למשה 4 פעמים.

אפשר להוכיח זאת גם ממה שבלעם בא לבקש שכרו מבלק על שנהרגו בעצתו הרעה 24 אלף מישראל, ופלא איך לבלעם לא פחד שאז עם ישראל ינקמו בו ויהרגו אותו. הרי ראה שכוח הרוחני של ישראל גובר על כוחו, שה' מגן בעדם, שאפ"י לא זעם באותם ימים שבא לקלל?

אלא תאוות הממון עצומה ביותר שחישב כל מיני פטנטים להינצל כמו לעוף באויר הוא ומלכי מדיין, למרות שבשכל הישר היה מבין שכוחו של משה עצום ממנו, וה' לטובת עם ישראל ישנה כל

וטהר לבנו - מיטות

וידבר ה' אל משה, נקם נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר תאסף אל עמיך

בטף וכל אשה יודעת איש הרוגו, והרגום לפניו, אם כן היו 2 נקמות, אחת שהרגו הם שלא בפני משה ועוד אחת בפני משה. וגם זה נרמז במילים "נקום נקמת", 2 נקמות אחת בשליחותך שלא בפניך, ואחת בשליחותך ובפניך - כאילו אתה עצמך נקמת.

ואכן הסבר זה של הש"ך מתרץ את רוב השאלות, אומנם עדיין לכאורה די דחוק לדייק כך? ומהיכן למד משה לדייק כך במקום להגיד דברים כפשוטו שעליו החובה לנקום?!

אבל טענה חדשה של **תלמידי היקר אברהם ליון** פותרת זאת, שטען על פי הראשונים שלכאורה אסור למשה לנקום בעצמו במדין מדן הכרת הטוב, שהרי היה גר במדין, וגם התחתן עם מדיינית - **בעלי התוספות והריב"א והחזקוני**.

לכן הבין משה בכוונת ה' שאין הכוונה כפשוטו שהוא עצמו ינקום, ובפרט שיש דיוק שכתוב "נקום" בלי וואו, שהכוונה כמו שכתב הש"ך שזה תרעומת ולא ציווי, אבל למעשה וכפי שכתב הש"ך בסופו של דבר כשהרגו את בנות מדין בפני משה ובציווי האישי זה נחשב שהוא עצמו נקם, וממילא מתקיים גם הקריאה "נקום".

ובקשר לשאלה מדוע אלף מכל שבט אולי זה קשור לכתוב **בקהלת** (כח) "אשר עוד בקשה נפשי ולא מצאתי אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי", דהיינו שאחד מאלף זה ביטוי לדבר נדיר, וכאן כתוב ששרי הצבא האחראים על כל חיילי השבט העידו "שאיש לא נפקד" דהיינו שלא היה אפילו אחד מאלף שבכל שבט שחטא בזמן המלחמה, וזה שימש כפרה על עם ישראל שחטאו בבנות מואב ומדיין.

ואומנם לא כל עם ישראל נשלח, כי הייתה סכנה רוחנית שאולי בכל עם ישראל יהיה אחד שיצרו יפתנו, וכאן היה צורך לתקן 100 אחוז הצלחה של קדושה, לכן נשלחו רק צדיקים ויראי שמים.

"הבאים" מצבא המלחמה או "היוצאים" – ועד כמה יש לתקן מה שביישת יהודי!!

הש"ך, על כן כינה אותם משה "עם הצבא", שאכן הם עשו שליחות מושלמת נקמה מושלמת עבור כל העם, כי באמת כל העם היה צריך לנקום רק בגלל הסכנה בנפילה ביראת שמים לכן נשלחו רק האלף לכל שבט.

אומנם עדיין הקב"ה קרא להם "היוצאים למלחמה" – כי עדיין נשאר ללוחמים עוד ניסיון קשה במלחמת היצר ובנקמה במדיין, שהלוחמים הצדיקים יודו בקול שחטאו באונס גמור בהרהורי עבירה, וזה ביזיון עצום לצדיקים מופלגים, אבל הם התגברו על יצרם וביזוי עצמם לכפרה, וזה גם מכפר על שבני ישראל התבזו ונפערו לעשות צרכיהם לבעל פער וכמתואר בגמרא.

כמו כן היות והלוחמים ביישו את עם ישראל שהביאו את הבנות שהכירו מי חטא בהן – **רש"י פסוק יז**, ושיראו מה חטא גורם שבשביל זאת מתו 24 אלף, למרות שכוונתם הייתה לטובה בכל זאת עליהם לבייש עצמם ולתקן גם מה שמבייש אותם מאוד ברבים, ולכן כל הלוחמים הודו יחד שחטאו בהרהור עבירה.

ובאופן שיש גם קדושה וגם שלימות המידות, זה שלימות המעשה, ולכן כאן גם בלי שאלה לקח משה את כלי הזהב שמשמשים במקומות צנועים, והמיסם כדברי המשך חוכמה, כי זה סימל את שלימות הנקמה והמלחמה של הצדיקים שיצאו למלחמה.

ובפסוקים הבאים כתוב "וידבר משה אל העם לאמר, החלצו מאתכם אנשים לצבא לתת נקמת ה' במדין: אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל תשלחו לצבא".

מקשה תלמידי היקר אברהם ליון ני"ו מספר קושיות, וכיוון לשאלות המפורשים, א. בפשטות משמע שה' ציווה את משה לנקום במדיין, ומדוע משה לא הלך בעצמו ושלח את עם ישראל? הרי משה לבדו יצא להילחם נגד עוג

ב. למה היו צריכים כל כך הרבה!! 1000 מכל שבט, ואם צריך להילחם בדרך הטבע או בתור נקמה אז שכל עם ישראל ילחמו וינקמו, כל ה-600,000 מבן 20 שנה ומעלה? **וגם** הקושייה המפורסמת שה' אמר נקמת בני ישראל, ואילו משה אמר נקמת ה'??

והש"ך שואל חלק מהשאלות, והביא לענות על חלקם ע"פ **מדרש (ילקוט רמז תשפ"ה) "וידבר ה' אל משה"**, שה' דיבר עם משה בלשון קשה, כי משה לא מחה ונלחם יחד עם כל השבטים נגד שבט אחד - שבט שמעון, וטען לו הקב"ה הרי בעגל לקחת שבט לוי אחד נגד כל השבטים, למה כאן להיפך לא פעלת?!

ולכן טוען הש"ך (ולפי הבנתי יש כאן 3 שלבים), א. מה שהקב"ה אמר למשה "נקום" וכתוב "נקום" בלי וואו, שמשמעתו כמו לשון עבר, וזה בא ללמד שזה לא ציווי אלא תרעומת, שטען לו ה' שהיה לך לעשות את הנקמה בעבר במקום פינחס, וההמשך "נקמת בני ישראל", הכוונה שעלתה קנאתי לכלותם.

ב. וטוען לו הקב"ה היות שלא עשית כן, ציווי הנקמה עכשיו היא לבני ישראל, ולכן "נקמת בני ישראל", ולזה וידבר משה אל בני ישראל החלצו מאתכם ולא אני, (ולפי זה "נקום" – היה עליך לנקום בעבר, והיות ולא נקמת, לכן "נקמת בני ישראל", שהציווי לנקום עכשיו הוא על בני ישראל ולא עליך).

ג. ועם כל זה פייסו הקב"ה ששם בלבם שהביאו נשי מדין וטפס, וקצף עליהם משה ואמר להם ועתה הרגו כל זכר

יש להתבונן, בכינויי הלוחמים כשחזרו מהמלחמה, **משה ואלעזר (פסוק יד' כא')** **כיננו אותם "הבאים"**, ואילו **הקב"ה (פסוק כז')** **מכנה אותם א. תופשי המלחמה. ב. "היוצאים"**, **ובפסוק לב'** הם מכונים "בזזו - עם הצבא", וצריך להבין מה פשר הדבר?

ויתכן, מצד אחד רימז ה' שהלוחמים הצדיקים שלא חטאו, הם "תופשי המלחמה", שהם הבינו את תכלית המלחמה והצליחו להשיג בשלימות את כל המטרות, והמטרה העיקרית שאיש לא חטא, וזה המחאה הגדולה ביותר נגד החוטאים, ומה שהביאו את הבנות שחטאו אל מחוץ למחנה זה בכדי שמשה יעשה בהם נקמה, וגם שעם ישראל יראו בגלל מי ומה מתו 24 אלף מישראל, וגם כאשר בזזו כתוב שנוהרו מאוד בשמירת העיניים.

ולכן כתוב בתורה **בפסוק יא'** בסיכום מציאות תוצאות המלחמה, **"וישבו בני ישראל את נשי מדין וגו' בזזו"**, כי באמת הם עשו שליחות מושלמת עבור עם ישראל, ולכן הפעולה מתייחסת לשולחים, אבל אם לא פעלו כראוי, אזי יש כלל שהמשלח אומר לתקן שליחותך ולא לקלקל.

אבל משה רבינו בהחלה כעס עליהם כשראה שהביאו את בנות מדיין, אבל לאחר ששמע מהקב"ה שהלוחמים הם "תופסי המלחמה" ופעלו כראוי לפי המטרות הנכונות לנקום במדיין גם בפני משה רבינו כאמור קודם בדברי

וטהר לבנו - מיטות

נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים

ציווי מיוחד להרוג רק את החזקים של עמלק ואילו את החלשים של עמלק השאירו לחשבון נקמה עתידית ועסיסית יותר לעתיד לבוא, כי בלי זה לא מובן למה את החלשים השאירו?

ויתכן עוד שמדיין גרועים יותר בכך שהם תכננו לקלקל את משה רבינו מנהיג עם ישראל, שאם הוא יתקלקל ממילא כל עם ישראל יקרוס חלילה בחטא, כמובא בגמ' סנהדרין פב' שאמרה לזמרי בת מלך אני, וכן ציווה לי אבי: **לא תשמעי (לא תחטיאי) אלא עם הגדול שבהם**, והיות ולא החטיאה את משה רק את הנשיא של שמעון לכן השתנה שמה משולנאי בת צור לכזבי בת צור כי כיזבה באביה.

התרת נדרים – פלא עצום לא כתוב מפורש התרת חכם

אבל התרת חכם פחות מחודש, כי ברגע שהחכם מגלה שהיה טעות בנדר והנודר מתחרט מעיקר הנדר שהתברר שטעה בעת עשיית הנדר, זה כמו מקח טעות שהמקח בטל ומבוטל, וממילא אין כאן נדר, לעומת הפרה של בעל או של אב יש חידוש שלמרות שהנדר קיים ולא מתבטל בכל זאת חידשה התורה שחותכים את האיסור הקיים שיהיה מותר מכאן ולהבא או בזמן הנישואין עם הבעל וכאמור.

והנה ברש"י על הפסוק **"וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר"**, כתב שמדוע מוזכרים כאן ראשי המטות, הרי משה דיבר לכל עם ישראל, אלא לימד כאן שהפרת נדרים (כוונתו להתרת נדרים – עי' שפתי חכמים) ביחיד מומחה ואם אין יחיד מומחה מפר בשלשה הדיוטות (ב"ב קכ).

וכמו כן דרש רש"י **"זה הדבר"** מיעוט הוא לומר שהחכם בלשון התרה ובעל (ואב) בלשון הפרה כלשון הכתוב כאן, ואם חלפו אין מותר ואין מופר:

ולכאורה קשה שאכן בעל ואבא חייבים להקפיד על לשון הפרה כפי שכתוב בפרשה, אבל חכם שלא כתוב בתורה כלל מדוע חייב להקפיד על לשון התרה ולא מועיל לשון הפרה אצל חכם המתיר את הנדר, ובפרט שגם רש"י קודם נקט לשון הפרה אצל התרה החכם?

אלא אכן טמון כאן בפרשה רמז להתרת נדרים על ידי חכם וכדברי רש"י קודם, אבל למה רק רמוז ולא כתוב במפורש ומפורט, התשובה כאמור שזה כל שכן מהפרת הבעל ואבא, כי חכם מתיר את הנדר מעיקרו כאילו מעולם לא היה נדר, ולכן התורה כאן רק רמזה ולא כתבה במפורש ובפירוט, והואיל וטמון כאן ההבדל המהותי בין התרה להפרה שלכן התרה לא כתובה במפורש, ממילא מובן שזה הדבר בא ללמד שחייב להקפיד על לשון התורה ומהות התרת הנדרים על פי עומק התורה, שלא נשווה בין פעולת ההפרה של הבעל ואבא שחותכת לבין התרת חכם שמהותה עקירה כטעות, ואם החכם יתיר בלשון הפרה כבעל אין בלשונה עקירת הנדר מעיקרו.

מאת אנשי המלחמה היוצאים לצבא אחד נפש מחמש המאות

הקדוש ע"פ מסכת כלה (פרק ב) וז"ל אמר רב אחאי בר יאשיה כל המפנה עצמו מן העבירה [ולא עשאה] אפילו הוא ישראל ראוי הוא להעלות עולה ככהן גדול על גבי המזבח:

וכאן אנשי הצבא פינו עצמן מהעבירה, שאמרו ז"ל שכך היה מנהגם באותה מלחמה, כשהיו **מפשיטים תכשיטיהם היו טחין פניהם בטיט ורפש**, שלא יסתכלו בהם, והוא מה שנתכוון במה שסמך מאמר לפני ה' למאמר לבני ישראל, כי בני ישראל אלו ראויים להיות לפני ה' כמאמר רב אחאי בר יאשיה (הני"ל) והיה הדבר לזיכרון:

שאלני החברותא הרב אלדר נתנון שליט"א, מה עם חילול ה' שיאמרו הגויים מואב יותר החטיאו ממדיין את עם ישראל ובמדיין נקמו ובמואב לא?

ועניתי לו תשובה שאין חילול ה', היות ובלעם כבר גילה לבלק שיהיה נקמה במואב רק באחרית הימים כמובא בסוף פרשת בלק.

ומלבד זאת כל העמים ראו שחשבונות שמים עמוקים הם ואינם פשוטים, שהרי במלחמת עמלק הראשון שבא להילחם נגד עם ישראל שקירר את האמבטיה כביכול שכל העמים פחדו להעזיז ולהילחם נגד עם ישראל אחרי ניסי מצרים, וממילא המלחמה ותוצאותיה התפרסמו בין העמים, שלכן האמבטיה התקררה כביכול, ובכל זאת היה

בגמרא חגיגה י' מובא כמה שיטות ראשונים מה המקור מהתורה שחכם מתיר נדר, ומובא 5 דעות, אבל גם לדעות שזה מדאורייתא זה לא כתוב מפורש כמו פרשת הפרת הנדרים ע"י הבעל והאבא שהתורה מפרטת בהרחבה בפרשתנו, עכ"כ מצאנו ת"ק במשנה שם שאמר **"התר נדרים פורחים באוויר ואין להם על מה שיסמוכו"**.

וזה פלא עצום שהתורה טורחת כאן לפרט כל צורות הפרת הנדרים של אבא ובעל, ואילו התרת חכם התורה לא כותבת ולא מפרטת כמעט כלום.

והנה ראיתי שאלה **בלקוטי לוי יצחק** עה"ת חלק ב סי' קסג. שהנה המושג של התרת נדרים הוא שחכם מתיר את נדר האדם על ידי **"חרטה"** כמובא **בנדרים כא'**, ושאל מה מיוחד שהשתמשו בשורש המילה **"חרט"**.

ואולי הקב"ה רוצה שיחרט אצל האדם לא כתיבה אלא חריטה עמוקה כמו פצע בגוף, שסכנה לידור נדרים, שלא יאמר אדם בקלות אני מתיר אצל חכם את נדרי, אלא יתכן שהחכם שמתיר לו צריך כביכול לחרוט בנפשו שיזהר בנדרים, ואכן לא מתירים נדרים בנולד וכדו', אלא רק נדר שבשעה שנדר היה זה טעות, ולא מחמת סיבה שנולדה אחרי הנדר.

ואולי בגלל שנשים דעתם קלה לכן התורה פירטה את הפרת הנדרים בהרחבה, אבל התרת נדרים שמיועדת גם לכלל הציבור ולאנשים וגברים מבוגרים, בזה התורה הסתירה את ההיתר בכדי שלא יקילו ראש בנדרים חלילה, ובי"ה הראוני **שבאור החיים** כתוב תשובה זו.

אז יתכן שהחידוש הגדול יותר הוא הפרת הבעל או האבא לבתו הנערה כי הפרה לא עוקרת את הנדר מעיקרו כאילו לא היה נדר מעולם, אלא חותכת אותו מכאן ולהבא, ואכן באשה שמתגרשת חייבת שוב לשמור על נדרה שהפר בעלה בדברים שבינו לבניה, משא"כ בנדרי עינוי נפש המופרים לעולם.

לכאורה צריך להבין מדוע הייתה חלוקה שחצי מהשלל היה לאנשי המלחמה וממנה נתנו 1/500 לכוהנים, ואילו מהחצי השני נתנו 1/50 ללווים, למה לא נתנו מהכל 1/50 ללווים ועוד 1/500 לכוהנים, שהיחס פי 10 ללווים כמו היחס בין מעשר ראשון ללווים לתרומת מעשר שהוא לכוהנים?

ואולי רצה הקב"ה להפחית כמה שפחות מהשלל שמקבלים אנשי המלחמה, כי הם נלחמו בעיקר לא לחטוא בעבירות למרות היצר הרע שהשתולל שם, וכמו כן מעלתם ככהן גדול המקריב לכן הם התחברו לכהנים בשלל, וכדברי **האור החיים**

וטהר לבנו - מסעי

מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים

אבל בורא עולם הפך את דברי בלעם לטובה, ומ"עם יוצא ממצרים" - שרוצים לחזור לטומאת מצרים, ה' הפך זאת למשמעות הפוכה וטובה, לעם שלמרות שעברו 40 שנה מאז צאתם ממצרים עדיין הם מתקדשים ועולים ומתרחקים כל הזמן מטומאת מצרים, וזו מעלה עצומה שעבודת ה' שלהם לא תמה ונשלמה, אלא 40 שנה עדיין יוצאים ממצרים מתעלים ועולים.

ואיפה מצאנו שבורא עולם הפך את משמעות דברי בלעם?? **התשובה** היא בפרשתנו, שמצד אחד כתוב **מסעי** שזה עניין של **התקדמות** ליעד הרצוי, ומצד שני כתוב **יצאו** ממצרים.

והמילה "מסעי" מלמדת אותנו נגד הסתת דברי בלעם שאכן הם לא רצו לחזור למצרים, אלא אדרבה הם **במסע קדימה**, אבל עדיין הם **יוצאים ממצרים ולטובה**, כי כל מסע שימש אותם לקלף עוד שכבה של טומאת מצרים מעליהם.

וזכור מה שכתוב בהמשך הפסוק שם "הנה כסה את עין הארץ", שגם זה נהפך למעלה, שעם ישראל מכסה את עיניו לראות מתאוות הארץ, ולכן בני ישראל ואנחנו נשמור על עינינו ונהיה ראויים לברכה יותר ויותר, וגם שיהיו לנו מטרות טובות שנתקדם אליהם כל החיים, ומצד שני שתמיד נתמיד להתרחק מהדברים הרעים, כך נזכה להשלים את מסע החיים שלנו כראוי ולא ניגע לריק ולא נלד לבהלה אמן ואמן.

ויסעו ממדבר סיני ויחנו בקברות התאווה

התאווה, וזאת מלבד קדושת התורה שמשפיעה גם אחרי הלימוד.

אבל מצד שני בזמן כזה שסיים לימודו נוצר חלל רוחני, שבו עלול האדם בעצת היצר למלאות את החלל בעבירות חמורות, כי אותו חלל דורש למלאותו בדחפיות בריגושים שליליים, בטענה שכרגע כבר מיצה את לימודו היומי ועליו כרגע להשתחרר מהלחץ הלימודי ומעמלו בתורה במשך שעות היום.

ואז אדם כזה נופל בקלות בעבירות חמורות, ואז אדם זה נקבר בעצמו בתאוות – בקברות התאווה, כי אין גבול לשחרור שהיצר דורש מאדם זה.

אכן נכון הדבר שאדם לפעמים זקוק לשחרור, אבל אפשר להשתחרר בגבולות ובהיתר ואז זה גם חיובי, כי המושג להשתחרר ולהתרענן הוא מושג אמתי, כך אדם חוזר רענן עם התחדשות ללימודים.

אבל חובה עלינו לדעת שיש קווים אדומים שלא עוברים בשום מצב של שחרור, שלא להיקבר בקברות התאווה, והמבין יבין!!! וגם כאשר מתקרבים לימי בין הזמנים אסור חלילה שחופשה זו תהיה נפילה ולפעמים נפילה שאי אפשר לקום ממנה, אלא באמת נשתמש בזמן זה למרגוע והחלפת אוירה, ולצבור כוחות לזמן הלימודים הבא עלינו לטובה אמן ואמן.

ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה'

תורה!!! **ולכן** יש ציווי מיוחד לבורא עולם לכתוב את סיכום כל המסעות עם דגש ליציאה ולנסיעה, דהיינו שכל המסעות היה להם תוכן רוחני, הן יציאה והתרחקות מטומאת מצרים והן התקרבות לקדושה ולארץ ישראל וכאמור.

המלבי"ם שואל מדוע התורה לא ממשיכה בלשון נסיעה כפי שהתחילה, וגם הקשה שיהיה כתוב את מטרות הנסיעה, דהיינו שיהיה כתוב "מסעי בני ישראל אשר נסעו לארץ ישראל מארץ מצרים"???

ותירץ שהתורה רוצה ללמד אותנו שהיהודים כל הזמן רצו להתרחק מהטומאה של מצרים, ועוד ללמדנו שאכן כל המסעות היו חלק מתהליך ההתנתקות שלהם מטומאת ארץ מצרים.

וכפי שכתבתי בפרשת בלק, בלק ובלעם אמרו "עם יצא" ו"עם יוצא ממצרים", ואילו בורא עולם אמר "קל מוציא ממצרים".

והבאנו את דברי **הכלי יקר**, שבלעם הרשע רצה לקטר על עם ישראל, לכן שינה מלשון בלק ואמר "עם יוצא" בלשון עתיד, ולרמז לריבונו של עולם שעם ישראל גם אחרי 40 שנה במדבר עדיין כל הזמן מקטר שהוא רוצה לחזור למצרים ולעזוב את דרך ה' ומצוותיו, ולכן מן הראוי לקללם ולהאבידם מן הארץ.

בספר "הר צבני" של רבה של ירושלים הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל כתב, שיש כאן רמז שאם עוזבים את הלימוד – "ויסעו מהר סיני" אז מגיעים לקברות התאווה, כי רק על ידי לימוד התורה אפשר להתגבר על התאוות, אבל בלי כוח התורה נופלים עמוק עמוק בתאוות החמורות.

ואפשר לפרש שמדובר כפשוטו, דהיינו לא רק על מי שעוזב את התורה כי אינו מעוניין עוד בדרך התורה, אלא אפילו בדומה למה שהיה במסע בני ישראל שסיימו את קבלת התורה בסיני והתקדמו לכיוון ארץ ישראל, כך זה הדמיון גם כלפי אדם שאחרי שסיים את לימודו היומי, וכך זה מקביל להמשך עם ישראל במסע מהר סיני לארץ ישראל.

ואכן בסיום הלימוד יש לאדם שני צדדים, שמצד אחד בסיום הלימוד אפשר להתעלות עוד מכוח טעם הלימוד שלמד קודם ולקבור את התאוות.

וכפי שכתבתי פעמים רבות שעל ידי טעמו הנפלא של הלימוד או על ידי כל תענוג רוחני אפשר להתגבר על אש

וטהר לבנו - מסעי

ואלה מסעי - המשך

ולכאורה בשביל מטרה זו די בכך שאדם לבד יסכם את כל המסעות מתוך כל הפרשיות ויראה בעיניו שמסע זה הוא מעל דרך הטבע, כי אם אדם לא מאמין מה יעזור סיכום המסעות??

ונראה שאכן מדובר באדם המאמין בבורא עולם ובתורה הקדושה, רק יש עוצמה חזקה יותר לרצף של תמונה רחבה יותר ופזל מושלם יותר בכדי לחזק את האמונה.

דהיינו בכל מסע של עם ישראל במדבר אפשר להתחזק בניסי בורא עולם עם בני ישראל, אבל כשמקבלים את כל רצף המסעות קולטים בעוצמה פי כמה וכמה את כוחו של בורא עולם במסע עם ישראל במדבר 40 שנה.

והנה הרמב"ם במורא נבוכים ג' נ' כתב שמטרת כתיבת המסעות היא בכדי שהדורות הבאים שלא ראו את הניסים - ידעו להם שכל המסע של עם ישראל במדבר לא היה בדרך הטבע.

ושלא יטעו לפרש שעם ישראל במשך כל ה40 שנה היו קרובים לעיר מושב שבו יכלו להשיג אוכל ושתיה, להבדיל כמו שהבדויים מצליחים לשרוד במדבר.

אלא הדגשה ברורה יש כאן שהמסע היה במקום בו אין מים וזה היה בתוך מדבר איום ונורא, ורק בניסים ובהשגחה עליונה הם הצליחו לחיות ולעבור 40 שנה את המדבר הזה.

יצאו ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים, ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם

וזה חידוש התורה והדגשת התורה כאן שמצרים מקברים את מתייהם, לומר לנו שגם לגויים מועילה מצווה ומגוננת עליהם, ולא רק על יהודים העוסקים במצווה.

ויתכן עוד לפרש, שהלוא כתוב שבמצרים הייתה צעקה כל הלילה כי אין בית אשר אין בו מת, ולכן הם האיצו ודחפו את עם ישראל שיצאו מהר ממצרים ונתנו להם רכוש כלי כסף וכלי זהב העיקר שכבר יצאו ויפסיק המוות מהם "כי אמרו כולנו מתים".

אבל ברגע שעם ישראל יצא בשמחה, הייתה עת רצון כי קוימה ההבטחה שיצאו ממצרים וגם כהבטחת ברית בין הבתרים הם יצאו ברכוש גדול, על כן עם ישראל יצא ביד רמה מתוך קומה זקופה ובשמחה.

ושמחה זו של עם ישראל השפיעה גם על המצרים שבמקום שיהרגו זה את זה ככתוב במדרשים על הפסוק כי אין בית אשר אין בו מת, הם נדבקו והושפעו משמחת היהודים והפסיקו מריבתם והתעסקו במצות קבורת המתים, וממילא הועילה להם מצוות הקבורה שהפסיקה מריבתם והפסיק מהם המוות.

עוד יש לומר, שכוונת הפסוק שלולי היו המצרים רואים את המתים שלהם מול העיניים הם לא היו מסוגלים לשחרר את עם ישראל מהעבדות, וזה היה מלווה בכעס וצעקות והפרעות.

לכן הם קברו את מתייהם שראו את שיא פחדם מול עיניהם ורק כך הצליחו עם ישראל לצאת ביד רמה ולא כגנבים בלילה.

ללמדנו, שלפעמים רק על ידי המחשה ברורה אפשר להתגבר על הדחף הטבעי שבו ער בתוך האדם, ולכן כפי שאמרתי בעבר ואומר שוב ושוב, כשיש ניסיון קשה והיצר ניצב מולך בניסיון קשה מנשא ואין כביכול סיכוי לנצח אותו ולהתגבר עליו, אנא המחש לנגד עיניך את תמונתך בעיתון הראשי במדינה כשבידיך וברגליך אזיקים ושלשלות ברזל כעברייך ופושע מסוכן, כי לשם היצר מוביל אותך, זו התחנה הסופית שלו מבחינת דרך התאוה שעכשיו שם לפניך, כי ליצר אין גבולות!!! לכן שנא אותו שנאת מוות ואל תוותר לו בשום פנים, ובכוח השנאה תנצח אותו בעזרת ה' אמן ואמן.

ולא היה שם מים לעם לשתות

שיבינו שכל מסע עם ישראל 40 שנה במדבר היה בדרך נס מעל דרך הטבע, אבל לבוש ואוכל זה פחות הכרח ותנאי קיומי ממים, כי כאשר יש מים יש צמחים ובעלי חיים יכולים לחיות מהמים ומהצמחים.

ולא רק במסע במדבר סיני חיינו בניסים שלא בדרך הטבע, אלא גם במסע במדבר החיים של ההיסטוריה גם אנחנו חיים בניסים ומעל דרך הטבע.

החתם סופר שואל וכי למה היה חשוב לתורה לספר מה בדיוק עשו המצרים כאשר עם ישראל יצאו ממצרים??

מתרץ החתם סופר שהמצרים באותה זמן שעם ישראל יצאו ממצרים אזי הם המצרים עסקו במצווה של קבורת מתים, כי גם לקבור גויים זה מצווה כפי שמצאנו שדרשו חז"ל על הפסוק "ויעש דוד שם" שהיה דוד קובר את חללי הגויים רש"י שמואל ב' ח' י"ג, ואם כן הם היו עוסקים במצווה.

ורבותינו דרשו בגמרא סוטה כ"א שמצווה מגינה על האדם כשעוסק בה, וזה היה החידוש ביציאת מצרים, שלמרות שהמצרים עסקו במצווה בכל זאת זה לא עזר להם ועם ישראל יצא ממצרים.

ויתכן שזה שדוד קבר את גופות הגויים זו מצווה של קידוש השם שמראה על אצילות עם ישראל, אבל עצם זה שהגויים שבחו את דוד על כך מראה שזה דבר חיובי וטוב וזה חלק מכבוד האדם, ולכן יתכן שגם לגויים יש מצוה כשהם קוברים את מתייהם ויל"ע.

ובעצם בתהלים מזמור ק"ה כתוב "שמח מצרים בצאתם כי נפל פחדם עליהם", ואם כן לכאורה אדרבה עזרה להם הקבורה שזכו להתפטר מפחד היהודים, כפי שכתוב מפורש בפסוק שהמצרים מהרו את היהודים לצאת ממצרים.

ואם כן לכאורה אדרבה, אפשר לומר שכן הועילה למצרים המצווה שקברו את מתייהם שכך הפסיק פחדם, כי ראו בבירור שבני ישראל יוצאים ביד רמה ממצרים.

ראיתי שאלה יפה ששאל הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, מדוע התורה לא ממשיכה לספר על הנס איך בסוף קיבלו מים??

ונראה לתרץ בפשטות, שהתורה רצתה רק להמחיש שבדרך הטבע לא היה שייך לחיות במדבר כי אין שם מים, וכפי שהזכיר הרמב"ם שמטרת סיכום המסעות הייתה

וְטָהַר לְבָנוֹ - מִסְעֵי

ללמדנו, בבית שלנו אין מחלוקת ולא מדברים על רבנים ולא פוסלים רבנים, נאמין בצדיקי הדור ובמנהיגי הדור, ונלך בדרכי ישרים, ונראה בטוב ירושלים כל ימינו ולא במומי עם ישראל, ולא נחריב את אמונת בנינו בדיבורי סרה חסרי תועלת, אלא וראה בטוב ירושלים כל ימי חיידך, וראה בניס לבניך שלום על ישראל.

ויעל אהרן הכהן אל ההר ההר וימת בחודש החמישי באחד לחודש החמישי

ללמדך שמיתתן של צדיקים קשה לפני הקב"ה כשיבור לוחות שהיה ביי"ז בתמוז.

ובדרך רמז, אולי אפשר שבורא עולם פירט את מקום פטירת אהרן ותאריך פטירתו, כי בימי חודש אב יוצאים למסעי ולחופשה, והרבה אנשים כבר מראש חודש במקום להצטער בימי בין המצרים הם כבר מדברים על הר ההר, שהולכים לראות את ההרים היפים בחופש ולהתענג, לכן מרמזת התורה, שלפני התענוגות יש להצטער על פטירת אהרן שזה סילוק הרוחניות שגורמת נזקים, שבאים גויים להילחם בישראל.

כמו כן בחופשה יש הרבה שיש להם ירידה באיכות התפילה, ואכן גם באותו זמן של "וישמע הכנעני" עם ישראל לא ידע איך להתפלל, כי לא היה ברור להם האם כנענים או עמלקים נלחמים נגדם, וכפי שכתב רש"י שדיברו כנענית אבל היו לבושים כעמלקים.

וכמו כן יש בחופשת אב הרבה ניסיונות מחופשים ומבלבלים שלא יודעים את גודל הניסיון, כפי שעם ישראל לא ידע מי נלחם נגדו, כי עמלקים התחפשו ככנענים.

ולכן דווקא כהכנה לימי בין הזמנים והחופש עלינו להתכונן בשלושת השבועות של האבלות לבכות חזק על חורבן הבית, ועל גלות עם ישראל המתמשכת הן הגלות הרוחנית והן הגלות הגשמית, כי עם ישראל נמצא בסכנה קיומית רוחנית בגלל האינטרנט וגם בסכנה קיומית גשמית, כי רבים משונאי ישראל הרימו ראש בלי מעצורים וכידוע.

ואם אכן נתאבל כראוי במשך 3 השבועות הללו, טעם המרירות ישפיע שלא ניפול בקלות בימי בין הזמנים, וכפי שכתבת בפרשת מטות שאנשי הצבא שנלחמו במדין שמחו לקבל צעקות ממשיה רבינו כי בכוח הגערות הם הצליחו להרוג את בנות מדין בלי להיכשל בעבירה למרות עצת בלעם שניסה להכשילם שוב בבנות מדין, כי מרירות הצעקות החלישה את תוקף התאוה הגדולה, וגם בבין הזמנים ה"בכה תבכה בלילה - כל רודפיה השיגוה בין המצרים" יהדהד חזק בימי החופשה.

בערבות מואב על ירדן ירחו

ולפי זה אפשר להוסיף שיתכן שיהושע בן נון בכוונה רצה שלא יבנו את העיר יריחו בכדי להראות לעם ישראל עד כמה הם מחוברים לארץ ישראל.

שאפילו יריחו כשהיא חרבה ושוממה יש בה ריח טוב ורק מפני שבח ומעלת קדושת בני ישראל שנכנסו ונמצאים בארץ ישראל הקדושה, ולהבדיל מגויי הארץ שרק גרמו חרון אף.

ללמדנו, עד כמה גדולה מעלת עם ישראל הנמצאים בארץ ישראל, וזה כמובן כאשר חיים בה כיהודים קדושים שמקדשים את הארץ ונבדלים מחוקי העמים ולבושם וסגנונם, וגם בזמן שאנחנו בגלות, כל הגר בארץ ישראל חייב לדעת מה מעלת קדושת ארץ ישראל לחיים בה בקדושה, ולכן נשמור על עינינו בארץ ישראל, נשמור על קדושת בתינו מטומאת האינטרנט, ונפיץ קדושה סביבנו ונזכה לראות בקרוב בשוב ה' את שיבת ציון בקרוב ממש.

והדברים לכאורה סותרים ממש!!! וגם איך שייך לומר שהקב"ה מצפה שעם ישראל יטמא את ארץ ישראל? **ותירץ** שברור שעם ישראל לא יכול לשבת ולטמאות את הארץ ככתוב "ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה", אלא בורא עולם מצטער שחבל שאי אפשר וחבל שלא יתכן שעם ישראל ישב בארץ ישראל גם כשהם מטמאים אותה, אבל למעשה זה לא אפשרי וכמוכח מפורש, אבל צערו של הקב"ה על זה קיים ומהדהד!!!

כתב רש"י למה דווקא כאן נכתב על תאריך פטירת אהרן ולא בפרשת חוקת ששם מסופר לראשונה על פטירת אהרן??

ובעצם בתורה לא מצוין תאריך פטירת האבות ושאר צדיקים אלא רק כאן, כי כאן יש לימוד מיוחד, שבגלל פטירת אהרן נסתלקו ענני הכבוד "וישמע הכנעני" שסבר שכרגע זה הזמן הטוב ביותר להילחם עם ישראל.

ומוסיף בעל התרומת הדשן, שלכן כתוב גם את התאריך כי אמרו חז"ל תענית כ"ט שבחודש "אב" איתרע מזלו של העם היהודי, ואולי חלק מהמזל הרע של החודש הזה היה בפטירתו של אהרן, ואז אכן הפסיקו ענני הכבוד, וגם כמובן בחודש זה חרב בית מקדשנו זה פעמים.

ואולי דווקא נפטר אהרן בא' בחודש ללמד שפטירת צדיקים קשה מחורבן או כחורבן בית מקדשנו.

ורמז גם יש לעניין הזה שפטירת אהרן קשורה לימי הצער של בין המצרים, מצאנו בירושלמי יומא ב' א"ר יודן בי ר' שלום למה סמך הכתוב מיתת אהרן לשיבור הלוחות,

המקובל הרמ"ע מפאנו בספר מאה קשיטה י"ב שואל מדוע כאן כתוב ירחו בלי יוד ואילו בספר יהושע כתוב יריחו מלא עם יוד???

ותירץ שכשגרו הגויים ביריחו זה נקרא ירחו מלשון יחר אף, אבל משעה שעם ישראל נכנסו לארץ ישראל התחיל דושנה של יריחו שהוא מלשון ריח לתת ריח טוב "כריח השדה אשר ברכו ה'".

ובכדי לחדד עוד מה גודל קדושת ארץ ישראל וחביבות וחשיבות עם ישראל כשיושבים בארץ ישראל, יש לי כאן להוסיף את מה שהקשה הגאון רבי יצחק בלאזר שמצד אחד כתוב מפורש בפרשה "ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה, אשר אני שוכן בתוכה", **ומצד שני** כתוב מדרש חז"ל על הפסוק "ותבואו ותטמאו את ארצו" ירמיהו ב' ז', שכביכול הקב"ה אומר הלוואי ותבואו ותטמאו את ארצו, וגם במדרש איכה ו' כתוב כן??

על כל פנים נלמד מזה, שעד כדי כך חשוב לבורא עולם ישיבת עם ישראל בארץ הקודש, עד כמה חביבה מצוות ישוב ארץ ישראל בעיני בורא עולם, עד כדי כך שהקב"ה מצטער שבטומאה זה לא אפשרי, כמו כן נלמד מזה, שאפילו יחיד הוזהר לא לטמאות את הארץ הקדושה, כפי שמוכח שהפסוק התחיל ביחיד "תטמא" וסיים ברבים "יושבים".

וזהר לבנו – מיסעי

ולכן לכל הגר בארץ ישראל אשריך ומה טוב חלקיך, אבל הזהר אפילו אם רק אתה מטמא את הארץ הקב"ה מאוד כועס ומקפיד עליך, ואל תזלזל חלילה בדבר גדול זה!!!

והתנחלתם את הארץ בגורל

דווקא בגלל קדושת הארץ לא היה שייך לחלק אותה בלי גורל, כי איך אפשר לוותר על חלק מהארץ, ואדרבה הגורל מראה על האהבה הגדולה לארץ ישראל שלבד אי אפשר להחליט ולהכריע, וקצת דמיון הוא למשפט שלמה שהאם האמתית לא הייתה מסוגל שיחלקו ויחתכו את בנה לשניים, מי שאוהב באמת לא יכול לחתוך.

ואלה שמות האנשים למטה יהודה שמעון בנימין

שהגורל הוא אמת, ולמה היו צריכים לבקש מעכן לעשות טובה כביכול, ולהודות???

ונראה לתרץ בפשטות, שהיות ואת הגורל על חלוקת הארץ עשו רק אחרי הסיפור של עכן, לכן נזקקו לטובתו שיודה באמיתות הגורל.

כי היה חשש גדול שאם עכן לא היה מודה והיה מוציא שם רע על ההגרה, אז כפי שכתב רש"י שם שבט יהודה גיבו את עכן בן שבטם עד כדי שכמעט נלחמו עברו ביהושע, וממילא הוא והם היו מבטלים את האמינות של ההגרות מאז ולתמיד.

ואז גם אם היו רואים נס, שהגורל על חלוקת הארץ יצא בדיוק ככתוב קודם בתורה, בכל זאת השם הרע על ההגרה היה נשאר ולא היה מתבטל ונהפך להיות אמין למרות הנס, כי הרושם הראשוני מאוד משפיע לטובה ולרעה, ולתקן רושם ראשוני שלילי קשה מאוד מאוד, וגם לאחר מאמצים לתקן - לא תמיד בהצלחה מושלמת.

ללמדנו כמה סכנה יש ברושם ראשוני שלילי, ולכן אל תתן ליצר את ההתחלה למרות שכל ההתחלות קשות, אלא מיד תלחם בו ופירוור אל תוותר לו, וכך בהמשך יהיה קל יותר, אבל אם תתן לו כניסה קלה וקטנה הוא כבר יעיף אותך וידחוף חזק פנימה ואתה תיפול עמוק ברשתו הסבוכה רח"ל, לכן חזק ואמץ ובעזרת ה' בלי יאוש ובלוי ויתור כלל, נעשה ונצליח ונתעלה במעלות התורה והיראה ונהיה דבוקים באהבת ה' יתברך תמיד אמן ואמן.

ערי מקלט

לגור במקום תורה וקדושה של לומדי התורה, ככה משתקמים ונבנים ולא נהרסים.

אבל אם כך יש לבן לשאול, למה רק הורגי בשגגה יהיו בגלות ולא פושעים אחרים???

לכן נראה להוסיף שעל ידי התחברות לשבט לוי המעמיקים בתורה שמדקדקים בה בכל אות ובכל צד של מחשבה הפוך והפוך בה וע' פנים לתורה, וממילא זה יוכיח לו שטעות שבה הרג בן אדם זה מחוסר זהירותו וחוסר שימת לבו לפרטים הקטנים שכך קרה אסון נוראי ואדם נהרג על ידו.

הרבה מפרשים ביארו את העניין של שליחת הורגי אנשים בשגגה לערי המקלט, ובאופן כללי ההסבר הוא שהתורה רוצה לשקם אותו ולא להפיל אותו.

להבדיל מבית כלא, שבו רק לומדים איך לשכלל את השיטות לפשוע ביותר עוצמה ובלוי להיתפס, או שנהפכים לשבר כלי לנצח, אלא בעיר מקלט שם הרוצח בשגגה משתקם בחברה טובה מאוד.

שהרי בערי מקלט ישבו הלויים שהיו הסמל של לומדי התורה במצרים ובמשך הדורות, וככה הם יהיו קרובים ללומדי התורה הקדושים ויתקדשו מהלויים, וירגישו זכות

ובאופן כזה בורא עולם מוכיח ומלמד את עומק הטעות ואת עומק מחלת האדם, אבל גם מרפאהו ונותן לו את הכלים לחיות מכאן והלאה נכון יותר ובהירות רבה יותר, ולהיות מחושב כמו בני לוי בני התורה הקדושה שחיים איתו בעיר המקלט.

עד מות הכהן הגדול

שואלת הגמרא מה אשם הכהן הגדול החדש שעליו לחשוש מתפילתו של רוצח זה שכבר ימות בכדי שיצא מעיר מקלט, הרי הרצח נעשה עוד לפני שהכהן החדש נתמנה, ואי אפשר להאשימו בכך שלא התפלל שלא יהיה רצח בשגגה??

הגמרא במכות י"ב אומרת שאם אחרי הרצח בשוגג וקצת לפני שנגמר דינו של הרוצח בשגגה ללכת לגלות - בדיוק באותם רגעים מינו כהן גדול חדש, הרי זה גולה עד פטירתו של הכהן הגדול החדש.

וטהר לבנו - מיסעי

ואפשר לתרץ שאולי זה דוגמת מה שמצאנו בצרעת שכולו הפך לבן, טהור הוא!! ובפרשת תזריע הסברנו הטעם שאדם זה בראותו שכל כולו מום ואין אפילו חלק קטן טוב אצלו ממילא הוא מזדעזע ממצבו וחוזר בתשובה מעצמו.

וייתכן שכך גם כאן, שאם כולם בבית דין יחייבו אותו ממילא אותו הורג בשגגה כל כך ייבהל מחומרת חוסר זהירותו ומיד יחזור מעצמו בתשובה שלימה, ויתחרט על ידי עשיית מעשים טובים בכדי לכפר על העבר ויקבל על עצמו זהירות כפולה ומכופלת על העתיד.

ומתוצת הגמרא, שהיה יכול הכהן להתפלל שיצא זכאי בדין ושלא ילך לגלות, ועל תירוץ זה מקשים הרי אם אכן רצח למה שיתפלל שיהיה שקר בדין??

לכן מתרץ האמרי אמת מגור בליקוטי יהודה, שיכול היה הכהן הגדול להתפלל שכל הסנהדרין יחייבו אותו, ויש כלל בגמרא סנהדרין י"ז שאם כולם מחייבים אותו אזי הוא פטור אפילו ממוות וכל שכן מגלות.

ונשאלת השאלה, הרי סוף סוף אדם זה הרג בשוגג ומגיע לו גלות, למה על הכהן הגדול להתפלל שבגלל עניין צדדי הוא יצא זכאי ולא יקבל את עונשו ללכת לגלות??

עד מות הכהן הגדול – המשך

ונראה לומר שאין מציאות כזו, כי אם אכן בזמן הקצר שבין הרצח בשגגה עד להעמדה לדין, הכהן הגדול החדש התעלה מעל לכל התרגשותו מהתפקיד החדש וניצל כל רגע להתפלל על רוצח בשגגה זה שלא ייגמר דינו לחובה, בוודאי שתפילה כזו תתקבל ותעלה ברצון לפני בורא עולם, ואכן רוצח בשגגה זה לא ילך לגלות כי יצא דינו לזכות וכהסבר האמרי אמת.

התבוננתי וחשבתי כהמשך על הדברים הקודמים, שאם אכן הכהן הגדול החדש, במקום להתלהב על התפקיד הקדוש החדש שקיבל, הוא פשוט מתפלל מעומק לבו על רוצח בשגגה שלא יגמר דינו לגלות, מה יהיה באופן כזה, האם ישתנה הדין?? האם באופן כזה הרוצח ישאר בעיר מקלט גם אחרי מות הכהן הגדול?? כי הכהן לא אשם והוא עשה כל מה שביכולתו לעשות??

ללמדנו שתפילה בזמנים מיוחדים כמו בזמנים לחוצים או זמנים מאוד מרגשים, אם בכל זאת מתעלים להתפלל על צרכי השני בזמן כזה, תפילה זו שוברת רקיעים ופועלת רבות ונצורות בלי שום ספק, כמו מה שידוע שבעת עלבון אם תתעלה ותתפלל על צרת יהודי אחר זה פועל ישועות ממש בדוק ומנוסה.

וישב בה עד מות הכהן הגדול

שרוצח לחזור לחירות ולביתו, וממילא אם תתקבל תפילתו הכהן הגדול יצטרך למות כי רק כך הגולה שב לביתו.

ולכן באות האימהות של הכהנים הגדולים ואומרות להם, קחו מזון וביגוד וקצת ייטב לכם, ואז כשלבם קל יותר האימהות מדברות על ליבם ואומרות להם הרי אתם לא רצחתם בכוונה חלילה, אלא בשוגג ובלי כוונה, **ולכן אם ברצונכם לתקן את מה שקלקלתם שלא מתוך רוע ורשעות אנא היזהרו בתפילתכם** על היציאה מהגלות, כי אז במקום לתקן תשובו ותגרמו שוב מוות לאדם צדיק מורס מעם "הכהן הגדול"!!!

וגולים צדיקים אלו בוודאי מקבלים את דברי אימותיהם של הכהנים הגדולים ולא מתפללים על צאתם לחירות למרות צערם. **וזה** רצה הקב"ה שלא יתפללו, מתוך הכרה שזה תיקון חטאם באופן מושלם, שאפילו לא מתפללים אם זה עלול חלילה לגרום שוב מוות בעקיפין.

הגמרא מכות י"א אומרת שלכן האימהות של הכהנים הגדולים היו נותנות מחיה ולבוש לגולים בכדי שלא יתפללו על בנם הכהן הגדול שימות.

ותמיד נדהמתי וכי מה עניינו של הסדר זה, וכי כך רוצח בורא עולם שמצד אחד יהיה לגולים כוח התפילה שימות כהן גדול, ומצד שני שיקבלו מזון ולבוש בכדי שלא יתפללו??

וראיתי שמסבירים שתפילת הגולה שבאה מתוך שברון לב עצום יש לזה כוח גם להרוג כהן גדול, כי זו תפילה שבאה מתוך שברון הלב!!!

אבל שוב נדהמתי, וכי לאדם שבור עד כדי כך יעזור שנותנים שוחד אוכל ובגדים הרי חירות הוא רוצה??

אלא נראה שבאמת לא מדובר שמתפללים במפורש על הכהן הגדול שימות, אלא הגולה מתפלל מעומק הלב

"ואם יהיה היובל"

רבי יהודה שעתידה מתנה זו של ההתעוררות של פעם ביובל להפסיק??? שלא כולם יזכו לכך!!!

ואם יחסר לנו הניעור של אבא שבשמים באמצע החיים להתעורר, מה יהיה??? האם לעולם נחטא??? או לנו!!! האם נמשיך את מרוצת החיים בחטאים וטומאה בלי הפסקה חלילה???

לכן חייבים אנחנו להשתדל להתעורר בעצמנו ואולי הקב"ה ברחמיו ישפיע עלינו שפע של רוח טהרה כי מחכים אנחנו לו באמת, ורצוננו באמת ובתמים להתקרב לכבודתו יתברך.

*ומגרל נחלתנו יגרע

בני שבט אחר ממילא כשהן ימותו אזי בניהם יירשו את נחלתן שקיבלו משבט מנשה, והיות והבן מתייחס לשבט

דאשי שבט מנשה באו להתלונן לפני משה על 5 נשים שהיו בנות צלפחד, וטענתם היא שאם בנות צלפחד יתחתנו עם

וזהר לבנו – מיסעי

ויתכן בדרך אחרת לתרץ על פי הגמרא ב"ב קכ" שבתות צלפחד היו חכמות ושוות זו לזו בחוכמה ובצדקות, ולכן בני שבט מנשה רצו לזכות בשידוך עם בנות צדיקות אלו בכדי שגם הילדים הצדיקים שיצאו מהן ישתייכו לשבט מנשה.

ולפי פירוש זה יוצא לנו רעיון נפלא, שהאבא שלהם לפי דעת ר"ע בגמרא הרגו כי הוא היה המקושש עצים שחלל שבת, או שהיה מהמעפילים שמתו כשניסו לעלות לארץ ישראל אחרי חטא המרגלים נגד ציווי ה', ואם כן אביהן כביכול בייש את בני שבטו, אבל בנותיו לא נפלו ברוחניות אלא התעלו בשווה והיו צדקניות גדולות, וזכו שבני שבטם התקוטטו כביכול על הזכות לזכות להשתדך עמו, ושחלילה לא יצאו מהשבט ויתחתנו עם בני שבט אחר.

ללמדנו, שאסור להתיימש ממצבך ומגורלך, ואל תאמר אם הייתי ממשפחה טובה ומיוחסת הייתי אדם טוב יותר, דע לך שזה שקר כי ראינו בני טובים שנפלו קשות, ואילו מצאנו בני עניים גם בני עניים מבחינה חברתית שמשפחתם הייתה הרוסה בכל זאת הם התעקשו והתעלו והפכו לגדולי עולם, אז קדימה האמן בעצמך ובכוחך כי רב הוא והצלח אמן ואמן.

זה הדבר אשר צווה ה' לבנות צלפחד

הוכיח שכבוד המשפחה וכבוד אביהם תוקן באופן מושלם, ואכן ראוי לבני המשפחה לשמר ולתקן את כבוד המשפחה עד כמה שיד משגת.

ויתכן שבני מנשה שהתלוננו על בנות צלפחד למרות שהיו מבוגרות בנות מעל 40 שנה ב"ב קי"ט, והגמרא טוענת שבדרך הטבע הן כבר לא עתידות להוליד רק נעשה להן נס והולידו, ואם כן מה טענת בני מנשה?? אלא יתכן ששבט מנשה ידעו שהן בנות צדיקות וחכמות וכאב להם שבנות טובות אלו התעכבו והתבגרו ולא התחתנו, לכן בני שבט מנשה התלוננו כך שיהיה על הבנות הללו ציווי והוראה ודיבור מיוחד מבורא שעליהן להתחתן בשעה טובה סוף סוף.

והיית ובני שבט מנשה הם אלו שגרמו לזרז את השידוך של בנות צלפחד לכן מן הראוי שבנות אלו ינסו למצוא לנכון ולהתחתן עם בני מנשה הראויים להם כהכרת הטוב חשוב להוקיר את האכפתיות שגילו כלפן בני שבטן, וכמובן שיתחתנו עם בעלים הראויים להם באופן אישי.

ללמדנו, שמי שאכפת לו מהזולת רק מרוויח מזה, ולכן מי שמחזק אחרים כתוב שבורא עולם מחזק אותנו ודואג לו שלא יפול בעצמו ח"ו, ומי שמשמח אחרים הקב"ה משמח את שלו, לכן לא נחלה במחלת הדור שסובלים מאנוכיות דוחה, אלא נתחזק במצוות התורה "ואהבת לרעך כמוך", ונהיה נחמדים למטה ואהובים למעלה אמן ואמן.

ולא תחניפו - ולא תטמא את הארץ כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל

ויתכן שבורא עולם מבלית ומודיע לנו את זה דווקא כאן, וזאת בכדי שלא נחשוב חלילה שיש יש כאן חנופה חס ושלוש!! אלא זו האמת - שתמיד בורא עולם צמוד אלינו ובתוכנו ממש ובכל מצב!!! לכן יהודים אל יאוש ננצל תמיד את הנקודה היהודית שבתוכנו ונחזור בתשובה ונתקרב לאבינו שבשמים באמת אמן.

ולא תחניפו ולא תטמא את הארץ כי אם בדם שופכו

והנה יש לחקור היום בזמננו שאין גלות ועונש מוות, האם מותר לקחת כסף לא רק כפיצוי על אובדן המפרנס אלא כעונש וכתמורה לרציחה עכ"פ בשוגג כגון בתאונת דרכים, או שאסור בכל אופן להחליף כסף תמורת הדם שנשפך??

אביו ממילא יגרע 5 נחלות משבט מנשה לטובת שבט אחר מעם ישראל.

והדברים מבהילים שהרי שבט מנשה היו שבט עם מספר רב מאוד, וגם שבט מנשה קיבלו 2 נחלות, שחצי מהשבט קיבלו נחלה בחוף לארץ וחצי מהשבט קיבלו נחלה בארץ ישראל, ולמרות הכל הם חששו להפסיד מקסימום 5 נחלות, שהרי אולי רק חלק מהן אם בכלל יתחתנו עם בני שבט אחר, והן בטלות ממש בשבט מנשה הגדול, ועל מה בער להם להתלונן על כך למשה רבינו??

ויתכן, שבני מנשה רצו להוכיח לעם ישראל שלמרות שחצי מהשבט קיבל נחלה בחוף לארץ, בכל זאת ארץ ישראל חשובה היא מאוד בעיניהם עד כדי כך שהם נלחמים על כל נחלה ונחלה אפילו על צל של נחלה ואפילו על ספק נחלה, כי יקר היה בעיניהם קדושת ארץ ישראל מאוד.

הגמרא ב"ב קכ" שואלת שלכאורה הפסוק סותר את עצמו, שמתחילה כתוב שבנות צלפחד מותר להתחתן "לטוב בעיניהם" ואילו בהמשך הפסוק כתוב "אך למשפחת מטה אביהם תהיינה לנשים" שכאן לכאורה יש מגבלה שעליהן להתחתן אך ורק לשבט מנשה??

ועונה הגמרא שבאמת מותר היה להן להתחתן עם כל השבטים, רק עצה טובה השיאן הכתוב שלא ינשאו אלא להגון להן, ונשאלת השאלה איך משמחת מטה אבותם קשורה לעצה טובה – שינשאו רק להגון להן?? וכי שבט מנשה הגונים יותר משאר השבטים??

ולפי האמור הדברים מובנים, שאם הם יתחתנו עם משפחת אביהם, וכפי שאכן הן עשו שהתחתנו עם בני דודיהן, זה הוכיח שתוקן כבוד משפחתם למרות שאביהם חטא ונהרג בעוונתו, כי כידוע הרוצה לשקר ירחיק עדותו, וכשיש בושה למשפחה כל מי שלא חלק ממש במעגל הראשון מנסה להתנתק ולשמור מרחק ממקור הבושה, וכאן שהן התחתנו עם בני דודיהן ממשפחת אביהם זה

הארץ לא יכולה לסבול את עם ישראל בטומאה ומקיאה אותנו בטומאתנו, וזאת בגלל שה' יתברך לא יכול לסבול את ארץ ישראל בטומאה, אבל בן זמנית הקב"ה מודיע לעם ישראל שביכולת בתוך הגוף של בני ישראל הקב"ה נשאר תמיד, גם בטומאה וגם בגלות, כי הנקודה של ה' נשארת תמיד אצל כל יהודי.

יש לחקור, כי הנה התורה אוסרת לקבל כסף מהרוצח במקום עונשו הקבוע בתורה, ודין שווה בין ברוצח במזיד ובין ברוצח בשוגג, כי תמורת הדם צריך דם!! ולכן חובה על הרוצחים לקבל את עונשם ממש בהריגה או גלות.

וטהר לבנו - מיסעי

כמו כן יש לחקור אם אדם הרג גר שאין לו גואל הדם, האם חייב לברוח לעיר מקלט כעונש, או שהכל תלוי בגואל הדם, ואם אין גואל דם אין חובה לברוח לעיר מקלט.

ואולי זה גם תלוי בשאלה האם אדם יכול לברוח על דעת עצמו לעיר מקלט כשהרג בלי עדים, שהרי במצב כזה ממילא אסור לגואל הדם להורגו!!

והצילו העדה את הרצח מיד גאל הדם

לעיר מקלט א"כ מדוע צריכים 2 להרגיע את גואל הדם, למה לא מספיק ת"ח אחד??

ואולי צריך 2 עדים שיעידו שהרוצח דרכו לעיר מקלט, ואולי יתכן גם שצריך דיבור שוטף בכדי להרגיע את זרם הדם של גואל הדם שזורם בהרתחה בלי הפסקה כשרואה את הרוצח, לכן מגיעים 2 תלמידי חכמים שלא יהיה רגע בלי דיבור שלהם שמרגיע את גואל הדם.

המשך

נלמד לדורנו שיש אנשים הנצרכים למכשירים מוגנים ומפוקחים, אבל עדיין הסכנה קיימת למרות הכל!! **ואשרי** אדם מפחד תמיד, כי היצר מוצא פרוצות חדשים לבקרים ולא תמיד ההגנה מועילה לגמרי.

ללמדנו, שמי שלא חייב להיכנס לבדיעבד, שלא יתיר לעצמו חלילה להיכנס למצב של בדיעבד, ולכן מי שלא חייב ממש במכשיר מוגן או מפוקח שלא יעזי בגלל נוחות להשתמש במכשיר שכזה.

**ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם

(ספרי, ואילו לרש"י הכוונה לשכינה הקדושה), **"אשר נסיתו במסה"**, הרבה נסיתו ונמצא שלם בכל נסיונות: **"תריבהו על מי מריבה"** - סקיפנטי נסתקפה עלילה העללת עליו, שהרי **משה אמר שמעו נא המורים, אהרן ומרים מה עשו??**

והכוונה, שלאהרן הכהן ה' נתן לו ניסיון עצום לשמוע שהוא נענש בחטא מי מריבה יחד עם משה, למרות שהיה מקום להתווכח למה?? וכפי שכתב הספרי שזה כמו עלילה, בכל זאת אהרן הצליח והיה שלם בכל הניסיונות, כפי שהיה שלם במיתת בניו בשיא חנוכת המשכן ואהרן התגבר בעוצמה על צערו העז - **"ויזום אהרן"**, כך גם כאן בניסיון פטירתו **"ויזום אהרן"**, ולכן לא התחנן ולא אמר מילה אלא התמסר בשקט למיתה, ועמד בניסיון בשלימות.

וייתכן שלכך רק משה רבינו שנפטר בעקבות חטא התחנן להיכנס לארץ ישראל, כי על חטא יש מקום להתחנן, כי התחנן שימחק חטאו, וייתכן שמשה רבינו מדד את המחילה ואת ניקיון חטאו המושלם בכך שיותר לו לזכות ולהיכנס לארץ ישראל, וכך יוכח שנמחל לו החטא לגמרי.

ואכן כפי שכתבתי בפרשת חוקת, מרים ואהרן נפטרו קודם משה כי שלושתם היו כאגודה אחת וכגוף אחד כפי שהגדיר זאת אהרן בפרשת חוקת, כאשר העיקר היה משה רבינו, והקב"ה לא רצה שיראו ויצטערו במיתת משה רבינו לכן הקדים פטירתם לפטירת משה רבינו כי **"מפני הרעה נאסף הצדיק"**, שלא יצטער בצער העתיד.

אגב רק על פטירת אהרן כתוב בתורה תאריך מדויק מתי נפטר, והיה זה בא' אב שנת 40 לצאתם ממצרים, כי הנה האבלות על החורבן מתחילה ביז' בתמוז ומסתיימת בי' באב, ובעצם א' באב זה כאמצע האבלות, וביום זה מתחילים חומרות אבלות נוספות, ומאחר שלמדנו שפטירת אהרן היה חלק מניסיון אדיר ועוצמתי שאהרן נפטר מתוך עלילה כביכול על אשמה שאין לו חלק בה, ובכל זאת שתק ונדם וקיבל את מותו באהבה להקב"ה בלי פקפוקים כלל, א"כ דווקא ביום זה נזכור את גבורת אהרן וצדקותו, ונקבל על עצמנו לדבוק בדרכיו באהבת הבריות עבודתו הקדושה ונזכה שזכותו של אהרן תאיר לנו את חשכת הגלות, ובזכותו נזכה לגאולה השלימה בקרוב ממש אמן ואמן.

ולמעשה פסק לי הגאון רבי שמואל דוד הכהן גרוס שליט"א רב דחסידי גור באשדוד שמותר לתבוע פיצויים, ואולי זה כלול במה שכתוב בתרומת הדשן שמותר לתבוע את המכה אצל שר העיר שיעניש בכל דרך שיראה בכדי להרתיע את המכה, וגם בימינו שאין גלות לפחות הפיצויים הגדולים ישמשו כגורם הרתעה שיזהרו מלהרוג בשוגג.

שני תלמידי חכמים מלווים את הרוצח לעיר מקלט, ולכאורה למה צריך 2 שליחים ללוותו?? וכי תוספת כוח והגנה צריך כאן, שאם כן יצטרכו כאן שוטרים ולא ת"ח, אלא כפי שפירש רש"י שצריך דיבור לשכנע את גואל הדם שיחמול ויוותר.

ולכאורה קשה הרי אם אסור להרוג בדרך לעיר מקלט א"כ מספיק ת"ח אחד שיגיד לו אסור עכשיו להרוג, וגם אם מותר להרוג רק עדיף שלא כי בכל זאת הרוצח בדרך

יש לכאורה מקום לשאול מדוע התורה לא אסרה לגואל הדם להרוג את הרוצח כשהולך עם שליחים לעיר מקלט?? ויתכן לתרץ כי גם כשהולכים עם רבנים רוצה התורה ללמדנו כשיש סכנה צריכים לפחד למרות ההגנה, ומכאן

ראיתי במפרשים ששואלים מדוע רק משה התחנן לחיות ולהיכנס לארץ ישראל ואילו אהרן ומרים לא התחננו ולא ביקשו לחיות ולזכות להיכנס לארץ ישראל??

ונראה לתרץ שמרים נפטרה לכפר על הדור כפי שכתב רש"י בפרשת חוקת, שנשמכה פרשת פרה אדומה לפטירת מרים לומר לנו שכשם שפרה אדומה מכפרת כך מיתת צדיקים מכפרת, ופרה אדומה מכפרת כפי שהביא דרש שתבוא אמו ותנקה צואת בנה הקטן.

וייתכן שמרים כיפרה על חטא העגל לכל היהודים שהיו פחות מגיל 20 שנה בעת חטא העגל, והיו אמורים למות במיתה בידי שמים אלא שבית דין של מעלה לא מענישים פחות מגיל 20 שנה, ולכן אלו לא מתו ולכן באה מרים הנביאה לפני כניסתם לארץ וניקתה כאמה המנקה צואת בנה הקטן, וכיפרה על מעשה הקטנים הפחותים מגיל 20 שנה אז בחטא העגל.

והיית ומיתתה שימש לכפרה על הדור, לכן מרים לא ביקשה לבטל את מיתתה כי חפצה לכפרת על עם ישראל במסירות נפש ממש, כשם ששמחה שייכתבת בתורה לזיכרון עולם שדיברה לשון הרע ושכל דורות עם ישראל יתחזק בשמירת הלשון בזכותה.

וכמו כן כלפי אהרן וכפי שכתב רש"י מדברי הספרי בפרשת וזאת הברכה על הפסוק **"וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידיך"** מי שעתיד ללבוש אורים ותורים - אהרן -

וזהר לבנו – מסעי

***מסעי בני ישראל – ויכתוב אותם משה על פי ה'

הכוונה משה שגאל יחזור ויגאול, בלי לסתור את הגואל שהוא משיח בן דוד).

ואכן מתי מדבר שיקומו לתחייה לאחר אלפי שנים יחד עם משה רבינו יחזרו על כל המסעות שעשו במדבר, לתקן באופן מושלם את מסעם הראשון שהיה מלווה בנפילות וניסיונות שניסו עם ישראל את ה', ובעת מסעם השני יחזרו להם הניסים והנפלאות במדבר שיקל להם המסע במדבר לארץ ישראל יחד עם משה רבינו.

ולכן נצטווה משה רבינו על פי ה' לכתוב את המסעות לומר לנו שמשה רבינו יחד עם עם ישראל מתי המדבר יחזרו על כל המסעות כולם לעתיד לבוא.

ואולי לכן כתוב מסעי בני ישראל היוצאים מארץ מצרים, ולא מסע בני ישראל במדבר, כי רשימת המסעות היא עבור הדור שיצא ממצרים שמתו במדבר והם יחד עם משה יחזרו על מסעיהם שוב.

וברוך ה' מצאתי **ברבינו בחיי** כאן שכתב שיש בסיפור המסעות תועלת אחרת כי ירמוז לעתיד, שהרי דברי הנביאים כולם מוכיחים שהגאולה האחרונה כדמיון הראשונה, וכשם שיצאו ישראל בגאולה ראשונה ממצרים אל המדבר כן בגאולה האחרונה עתידים שיצאו הרבה מישראל אל המדבר ויעברו במקומות האלה והקב"ה יכלכלם וינהלם שם כמו שעשה לישראל במדבר, והוא שאמר הנביא (יהזקאל כ, לה) **והוצאתים אל מדבר העמים, והכתוב הזה מדבר לעתיד בגאולה אחרונה.**

והכתוב ירמוז זה ממה שהזכיר כאן שתי פעמים לשון מוצאיהם ויכתוב משה את מוצאיהם וחזר ואמר ואלה מסעיהם למוצאיהם, כי האחד הוא יציאת ישראל ממצרים והשני יציאתנו מן הגלות החל הזה, ולפי שכבר התחיל להזכיר אלה מסעי על המסעות לשעבר על כן אמר ואלה מסעיהם לעתיד ביציאה שניה, כעניין שכתוב **(ישעיה יא, יא) יוסיף ה' שנית ידו וגו', והקב"ה ברחמי ימהר יחישה מעשהו, מעשה הגאולה בקרוב, ונגילה ונשמחה בו:**

וכן מצאתי **שרבי ישראל די קוריאל חבר של מרן רבי יוסף קראו זצ"ל** בספר "דרשות ומאמרים" שהקשה שכתוב בנביאים כנ"ל שיתן למדבר שכר על שקבלו את ישראל ומה תועלת למדבר באילנות וצמחים ומעיינות??

ותירץ שקבלה בידם שעתידים ישראל לחזור דרך שהלכו בה בצאתם ממצרים, ועתידים לזמן התחיה לחיות כלם כל דור המדבר. גוי רועים עמהם משה ואהרן ומרים וחוזרים באותן המקומות שהכעיסו את המקום לבל יכעיסוהו עוד, ולהזכיר להם כי בחטאם נשארו במדבר,

וזהו פי' המשל משל למלך שחלה בנו הינו ישראל הולכו למקום אחד הולכו במדבר מ' שנה ללמדם תורה ומצות ולהתרפאות מחטא המרגלים דכתיב **יהיו רועים במדבר מ'** שנה ועתידין לחזור עם משה ויאמר כאן ישננו כאן הוקרבו כלומר המקומות שאירע להם נסים.

ומיד דברי על הטכנולוגיות, רצוני לכתוב נקודה חשובה שאנשים חושבים שהטכנולוגיות עוזרים מאוד לחיים, ובני האדם משוחררים יותר מעול העבודה הקשה שהייתה מנת חלקם בימי העבר, ולדוגמא מביאים שיום כביסה של פעם עם הרבה שפשוף בידים ותליית הכביסה, הפך לפעולות פשוטות מהירות של דקות ספרות במכונת כביסה ומייבש, וכן על זה הדרך היום כביכול קל יותר בהרבה מאשר פעם והכל בזכות פלאי הטכנולוגיה.

אך טענתי לעומת זאת שלמרות כל פלאי הטכנולוגיות עדיין אדם עבד הוא לקורת גג משך עשרות שנים בשיא חייו, עשרות שנים עליו לשלם עבור דירת יחיד שבו יתגורר משך ימי חייו, ואולי יצטרך למוכרו בהמשך מפני חובותיו ולעבור ליחידה קטנה בלבד, וכאן נשאלת השאלה: איפה פלאי הטכנולוגיה?? למה עד היום אדם עבד נרצע הוא עבור קורת גג??

התורה הקדושה האריכה במסעות בני ישראל, וגם משה רבינו נדרש לכותבם על פי ה', כי משא בני ישראל במדבר לא היה חד פעמי, אלא מרומז בנביאים שלעתיד לבוא עם ישראל יחזור דרך המדבר לארץ ישראל, ויתכן שיחזרו בדיוק באותן מסעות בהם נסעו ביציאתם ממצרים, ואולי בכדי לתקן כל הנדרש וגם שבמסעם האחרון לא יזכר להם החטאים שחטאו באותם מקומות המפורטים בתורה, אלא תיקון מושלם יהיה בהם.

והמקור הראשון הוא **בישעיהו יב' י' ואנכי ה' אלקיך מארץ מצרים עד אושיבך באהלים פימי מועד, וכתב המצודות דוד "עוד אושיבך באהלים" - עוד יבוא זמן אשר תצא מהגולה ואושיב אותך בדרך באהלים כמו בימי הזמן ההוא שיצאת מארץ מצרים.**

וכמו כן **בישעיהו פרק מ' ג' "קול קורא במדבר פנו דרך ה'"** וכתב **רש"י**: קול - רוח הקדש קורא במדבר פנו דרך ה', דרך ירושלים לשוב גליותיה לתוכה: וכן **במצודות דוד**: קול קורא - כאלו קול מכריז ואומר פנו במדבר דרך ה' להשיב בו בני הגולה. ישרו בערבה - עשו בערבה דרך ישר לאלקינו כי הוא ילך לפניכם:

ולכן כתוב פסוק (ד) **כָּל גֵּיא יִנְשֵׂא וְכָל הַר יִגְבְּעָה יִשְׁפְּלוּ וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרְקָסִים לְבִקְעָה**: כמו שהיה במדבר ביציאת ישראל ממצרים שהארון עשה זאת לפני שעם ישראל הלך בדרך.

וכן **בישעיהו פרק לה א' י' ששום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח פחבצלת: ח' והיה שם מסלול ודרך ודרך הקדש יקרא לה לא יעברנו טמא וכתב הרד"ק** ודרך הקדש יקרא לה - לאותה הדרך, כי עם קדש ילכו בה.

וקצת פלא וכי בעידן של ימינו מי ילך במדבר לארץ ישראל, הרי היום טסים במטוסים טיסה קצרה ביותר ואין צורך להפוך את המדבר למקום ישר וחלק ונעים להליכה במדבר כמו שהלכו לפני אלפי שנים??

וגם אם נתרץ שבזמן הגאולה אולי כל הטכנולוגיה תעצר (אולי כמו ששמעתי שיש פצצה אלקטרומגנטית שיכולה להחזיר את העולם אלפי שנה אחרונות בכך שהיא משתקת את כל הטכנולוגיה), והטבע יהיה מושלם שאפילו לחמים ועוגות יצמחו על העצים, ולכן יחזרו ללכת במדבר בלי מטוסים אלא בהליכה מושלמת כמו הליכתם במדבר ביציאת מצרים בדרך ישרה ונעימה במזג אויר מושלם בענני הכבוד, עדיין קשה מדוע שקיבוץ גלויות שרוב עם ישראל הידוע נמצא מעל ארץ ישראל אירופה וארה"ב ואפילו אסיה, **מדוע שיגיעו לארץ ישראל דווקא דרך מדבר סיני הנמצא בין מצרים לארץ ישראל??**

ונראה לתרץ על פי מה כתבתי בפרשת דברים שאחרי חטא המרגלים נגזר על משה למות במדבר מהטעם שכתוב **במדרש במדבר רבה י"ט י"ג על פסוק דברים ל"ג כ"א "ויתא ראשי עם"**, למה מת משה רבינו במדבר?? ומתרץ המדרש כדי לנחם מתי חוצה לארץ שלא יאמרו אין להם תחיה, ועתיד להביאם ולהכניסם הרועה עם צאנו, (ואולי זה

וטהר לבנו - מסעי

וכששוחתי זאת בפני קבוצת אברכים חשובים, נענה ראש כולל דיין מפורסם, שהיום בני אדם יותר עבדים ויותר משועבדים מימי העבר, בגלל המכשירים בעלי המסך הנמצא בחיקו ומנשקו ומחבקו כל רגע פנוי, שעבוד מוחלט לא לא אמות, אלא שעבוד מוחלט לשטח מצומצם ביותר של גודל כף יד כחות או יותר, שאפילו בשמחות אין יותר שיחת רעים אהובים אלא כל אחד בבלטה שלו שקוע עמוק עמוק מי ימצאנו, וגם כי אין דורש כי כל אחד מתחפר בבלטה שלו כעבד נרצע שאין לו אפשרות לדבר מקוצר רוח ועבודה קשה רח"ל.

אבל בורא עולם ברחמיו וכוחו הגדול יסיר מאתנו כל שעבוד, שאפילו לחם יצמח מושלם על העצים, כפי שדאג לכל צורכי הגשמיות באופן מושלם ב40 שנה שעם ישראל היו במדבר, ורק נהיה צמאים לדבר השם המתוקה מכל מתיקות והנאה שבועלם, ובקרוב ממש יבוא משיח ויגאלנו אמן ואמן.

אלה מסעי

ישראל, בכל זאת זה גרם שעם ישראל לא יושפלו בבריהה מפני האויב, וזה השבח "אלה מסעי" שהקב"ה חס על כבודם של ישראל שלא נתן להם צורך או דרך להתבזות ולברוח.

אומנם עדיין קשה קצת וכי מה הגדלות שמשך 40 שנה עם ישראל לא ברח, הרי הם היו במדבר ולא במקום ישוב? אומנם בים סוף שאולי חלקם רצו לברוח רק לא הייתה להם אפשרות, אך שאר ה40 שנה שהיו במדבר מלבד עמלק בתחילת המסע וגם בסוף המסע בתום ה40 שנה כשהגיעו לסיחון ועוג, לא היה להם לכאורה ממי לברוח? אז מדוע המדרש כותב שבכל המסעות במשך כל ה40 שנה לא הייתה להם בריחה?!

ואולי במשך 40 השנים שהיו במדבר היות והיה לעם ישראל עמוד ענן ועמוד אש גילה לכל שונאי ישראל איפה עם ישראל ואולי כך אכן מצא אותם יתרו, ובכל זאת לא התאגדו כל הגויים יחדיו לבוא להילחם נגד עם ישראל, מלבד עמלק שבא לבדו וזינב בעם ישראל.

כתוב במדרש רבה שמסעי בני ישראל על פי ה' אינו כמסעי גדולי עולם, שגדולי עולם ברחו מאויביהם ככתוב **ויברח יעקב ויברח משה ויברח דוד**, אלא "אלה מסעי".

שכל אותן מ' שנה שעשיתם במדבר לא הנחתי אתכם לברוח אלא הייתי מפיל שונאיכם לפניכם, במה שהייתי עמכם, ולא עוד אלא כמה נחשים וכמה שרפים וכמה עקרבים היו שם ולא הנחתי אותם להזיק אתכם, לכך אמר הקב"ה למשה כתוב את המסעות שנסעו ישראל במדבר כדי שיהיו יודעים מה הנסים שעשיתי להם.

ולכאורה קשה שהרי בים סוף קודם קריעת ים סוף היו קבוצות בעם ישראל שמרוב פחד רצו לחזור למצרים, ואם הדרך לא הייתה חסומה בים מצד אחד ואחורה חסומה על ידי המצרים יתכן שמרוב פחד עם ישראל כן היה בורח למדבר?!

ואולי דווקא לכן הקב"ה חסם אותם בים סוף שלא ינסו לברוח כי אין לאיפה, ולמרות שזה הרבה את פחדם של עם

אלה מסעי – 42 מסעות

במדבר, ובפרט שהדור שיצא ממצרים לא עשו את כל ה40 מסעות כי היו מסעות בסוף המסעות שנסעו רק לאחר פטירת כל דור יוצאי מצרים.

וזה דומה קצת לבלעם שביקש לקלל ונמצא מברך, ומצד שני כתוב בגמרא **סנהדרין קה'** שהברכות שבירך לא היו מושלמות, כי כל הברכות נהפכו חזרה לקללה חוץ מהברכה על בתי כנסיות ובתי מדרשות, ומעשה שטן הצליח שב 42 מסעות בפעם הראשונה בצאתם ממצרים נכשלו אותו הדור ונגזר עליהם מיתה במדבר, אבל בסוף זה יתהפך לטובה מושלמת שיתקנו את כל ה42 מסעות באופן מושלם ביותר בעת הגאולה העתידה יחד עם משה.

והודו לה' מצאתי דומה לדברינו בספר **עטרת ישועה תחילת שמות** שכתב שנודע שימי ספירת העומר וימי השובבי"ם הם בסוד אחד של שם ה' המורכב מ42 אותיות, ולמרות שימי הספירה הם 49, זה כי הוסיפו גם את 7 הכוללים. וזה "ואל"ה" שמות, שגם יוצא 42, שימי השובבי"ם הם לתיקון היסוד, כי "בני ישראל" **הבאי"ם מצרימ"ה"** ס"ת **מיל"ה**. וע"י תיקון היסוד ע"י שם מ"ב יהי קיבוץ נדחים ויבוא משיח צדקנו, וזה שאמרו ז"ל בשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק זכה ויצאה ממנו רות [סוטה מז.], כי כתוב במדרש, בלק, שבא ללוק דמן של ישראל, והוא בחינת פגם הברית שהוא כאילו שופך דמים ר"ל. וע"י שם מ"ב הוא התיקון, וזה שהקריב מ"ב קרבנות, וע"י זה יצאה ממנו רות שממנה נולד משיח, שע"י התיקון יבוא משיחנו.

"זאת הארץ אשר תפול לכם בנחלה"

"תפול", ואולי יש לבאר ע"פ **המדרש** שבגלל שקרי עכן שפקפק בגורל שגילה שמעל בחרם, לכן נלחמו שבט יהודה

42 מסעות נסעו עם ישראל במדבר, 22 מסעות קודם החטא, 20 מסעות לאחר החטא, ומשך מסעם לאחר החטא היה 38 שנה.

והתעוררתי נקודת מחשבה, שאולי יש קשר בין 42 מסעות בני ישראל שהיה בהם תיקונים גדולים ככתוב **באור החיים הקדוש בשם הזוהר** (זוה"ק ח"ב קנז.) שהליכת ישראל במדבר הייתה לברר ניצוצי הקדושה, שאנס איש הבליעל החונה **במדבר השמים**, ששם קנה מקומו, נחש שרף ועקרב, ודרכו שם עדת ה' להוציא בולעו מפיו, והוא הטעם שהיו ישראל חונים במקום אחד שנה, ובמקום אחר י"ב שעות, שהוא כפי מה שצריך לביורר הניצוצות שישנם במקום ההוא.

והנה כנגדם מצאנו 42 קורבנות שהקריב בלעם הרשע כשרצה לקלל את עם ישראל ונמצא מברך, כי הקב"ה הפך את קללותיו לברכה, ואולי יש קשר בין 42 קורבנות בלעם ל42 מסעי בני ישראל, שכפי שעם ישראל תיקנו במדבר תיקונים גדולים כך רצה בלעם ב42 קורבנות לעשות תיקונים גדולים נחת לבורא עולם בכדי שישכים עמו לקלל את עם ישראל, ולכן כתוב בגמרא סוטה מז' שבשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק זכה ויצאה ממנו רות שיצא ממנה משיח, עד כדי כך גודל עוצמת התיקון של מבי שעשה בלק, ולעומת זאת עשו בני ישראל במסעות במדבר.

ויתכן שלכן כאמור עם ישראל בעת הגאולה העתידית יחזרו על כל המב' מסעות יחד עם משה רבינו בכדי לתקן באופן מושלם בלי חטאים ובלי נפילות לעומת המסעות הראשונים שנכשלו בחלק מהמסעות בחטא שעל כן מתו

במדרש רבה נג' ו' מקשה וכי הארץ נופלת הרי כתוב והארץ לעולם עומדת? ולכן רש"י מבאר ב 2 הסברים מדוע כתוב

וטהר לבנו - מסעי

שהרי הכל לפי רבוי השבט חילקו את החלקים, בכל זאת לאחר שקבעו את גודל החלקים על פי הסברא כביכול, נקבע הדבר על ידי גורל, והגורל היה ע"פ רוח הקודש.

וממשיך רש"י כמו שמפורש ב**ב"ב** (דף קנ"ב) שאלעזר הכהן היה מלוּבש באורים ותומים, והשבטים היו כתובים ב**ב"ב פתקים** ו**ב"ב גבולים** ב**ב"ב פתקים**, ובללוּם בקלפי, והנשיא של כל שבט (שהוא גם בפשטות יכוון שהיה בס"ד לטובת שבטו) היה מכניס ידו בתוכו ונוטל שני פתקים ועולה בידו בדיוק הפתק של שם שבטו וגם הפתק של הגבול המפורש לו, והגורל עצמו היה צווח ואומר אני הגורל עליתי לגבול פלוני לשבט פלוני. ומציין רש"י שלא נחלקה הארץ לפי גודל השטח אלא לפי ערך ושווי השטח, כי יש שטח משובח מחברו, אלא בערך ושווי כספי.

ולפי זה היה כאן עוד סימן ברור שהגורל הוא אמיתי ומאת ה', כי ראו פלא עצום, שמה שהחלקים שתכננו בהיגיון לתת לשבט מרובה, בדיוק יצא בקופסא הפתק לנשיא השבט גם את שם שבטו וגם את החלק שתכננו עבורו, (כאן ברש"י לכאוי משמע שבקלפי אחד היו 24 פתקים והנשיא נטל ממנו 2 פתקים – אך מלשון הגמרא שם משמע שהיו 2 קלפיות 12 פתקים של שבטים בקלפי אחד ועוד קלפי שבו 12 פתקים של הנחלות), וגם רוח הקודש צווחת ומודיעה שהחלק הזה שייכת על פי ה' לשבט הזה.

ואחרי כל הסימנים הללו קשה ותמוה מה עוד שייך לחשוש שבגלל טענות עכן על שיצא מועל בחרם ע"י הגרלה, בטענה שהגרלה לא אמיתית ממש, מכוח זה יבואו אנשים גם לפקפק בגורל על חלוקת ארץ ישראל שהוכחה כאמיתית בלי מקום לספק כלל?!

ונראה לתרץ כפי שהמציאות מלמדת אותנו גם היום, כי הנה בעת המעילה בחרם, כשיצא הגורל שהמועל הוא משבט יהודה ובפרט כשעכן פתח פיו בטענה שהגרלה לא מחייבת, כי הנה תעשו הגרלה בין יהושע ואלעזר גם יצא תוצאה על אחד חף מפשע, אזי שבט יהודה התמרמרו וכעסו על השם רע שכביכול מנסים להדביק על שבטם, והתחילה מלחמת אחים כמובא ברש"י בנביא שם, וכאשר יש התמרמרות אנשים מתפזרים בטענותיהם ומתמרמרים לכל הכיוונים - כביכול מאבדים ראש ומאבדים כיוון הגיוני לגמרי, כי הם יתמרמרו גם על דברים ברורים ונכוחים בלי מקום לספקות ולטענות קיפוח.

וממילא הם או אחרים יתפתו בליצנות לקטר על אמיתות ההגרלה או יפקקו בהגינותה, בפרט אם נפרש שאכן הכינו חלקים בהיגיון לפני הגורל, (ולא כדעת הגאון, שטוען שחילקו אזורים בארץ ועל זה עשו הגרלה, ולאחר מכן הוסיפו לשבט גדול משטח של שבט קטן שלידם, - ויש הרבה דעות בעניין הסבר הפסוקים, אבל בפשטות הנלעג"ד בפסוקים וברש"י קודם הגורל כבר נצטוו ע"פ ה' להגדיר חלקים לא שווים לשבטים אלא לפי גודל השבט - דהיינו לפי ראשים יקבלו), אם כן יתכן שיטענו כטענת הליצנות של קרח שמשה המציא חוקים לא הוגנים מדעתו ה' הסכים עמו כביכול, וגם כאן יטענו שהקב"ה ראה שזה מה שסיכמו קודם הגורל, לכן הקב"ה עשה שההגרלה ורוח הקודש יהיו תואמים בדיוק למה שבני אדם החליטו קודם, וזה טענה אפיקורסית ורק ליצינים טוענים טענות כאלו, וכך הוגדרו טענות קרח.

ואומנם וכאמור, לפעמים כאשר אדם ממורמר הוא מתעלם מהאמת ובורח למחוזות לא נכוחים ולא מדויקים, ומנצל כביכול פרצה לערער ולפקפק בכל חוק שגרם לו להתמרמרות ומתלוצץ על כל דבר נכון וישר.

עיון בקצרה בעניין ההגרלה על חלוקת הארץ

לאלה תחילת הארץ, או 99 וחצי שבטים כמבואר לכאוי בפרשת מסעי לדי' גי' "זאת הארץ אשר

נגד השבטים ומתו רבים, עד שהודה עכן ועצר את המשך שפיכות הדמים, ואולי לכן כתוב "תיפול" שע"י "נפילת" היהודים התחדד והתאמת גם ההגרלה שעשה יהושע לחלוקת הארץ, וכפי שכתב רש"י יהושע ז' (יט) "שים נא כבוד" – שעכן התחיל להוציא לעז על הגורל, אמר לו: בגורל אתה בא עלי, אתה ואלעזר הכהן גדולי הדור אתם, הטל הגורל על שניכם, ויפול על האחד. אמר לו יהושע: שים נא כבוד, בבקשה ממך, אל תוציא לעז על הגורלות שבו עתידה הארץ ליחלק: ולכן כשעכן הודה למרות המוות שגרם במלחמת אחים בכל זאת זכה לעולם הבא.

ולכאורה האם היה חשש שבגלל טענות והלעז שטען עכן על ההגרלה ממילא יפקקו גם בגורל שעשו על חלוקת הארץ, וכי עבודת יום כיפור לא בנויה על הגרלה בין 2 השעירים, וברור שיש בגורל על פי ה' גילוי אמיתי על רצון הבורא יתברך, ומה גם שבהגרלה על חלוקת הארץ ראו בחוש שהיא מגלה את האמת בלי מקום לוויכות, שהרי כי הנה כתוב על צורת ההגרלה על חלוקת הארץ "על פי הגורל" – ופרש"י: הגורל היה מדבר, שנתחלקה ברוה"ק, כלומר בשעה שיצאו הקלפים היה הקול עולה עם הקלפים ואומר אני גורל של תחום עכו עליתי לשבט פלוני, ולכך נאמר ע"פ ה', ומוסיף רש"י מדוע לא הספיק הגורל ע"פ ה', הרי כפי שטענתי קודם עיקר גדול בעבודת יום כיפור תלוי בגורל, איזה שעיר לה' ואיזה לעזאזל, אלא היות ויש שבט שיש בו ריבוי אוכלוסים ויש שבט שיש לו מעט אוכלוסים, וא"כ למה חלקו בגורל, הרי שמא יפול לשבט מרובה באוכלוסין חלק מועט, לכן פירש שהגורל היה על פי רוח הקודש.

ולכאורה צריכים להבין את כוונת רש"י, שעל הטענה שיתכן ששבט גדול יקבל נחלה קטנה כי זה מה שיצא בגורל, ועדיף היה לחלק על פי גודל השבט בלי הגרלה, על זה לא עוזר שיש בת קול ורוח הקודש שאומרת מה חלקו של כל שבט, ואם תאמר שככה ידעו בבירור שזה רצון הבורא יתברך וכך גזרה השגחתו יתברך, גם אם השבט הגדול יקבל נחלה קטנה זה רצון הבורא, א"כ מדוע לא מספיק לומר שהגורל היה ע"פ ציווי ה' וגזרתו שכך תתחלק הארץ, ומדוע יש צורך בתוספת הבת קול?!

אלא יתכן, שהיות ויתכן ויהיו שבטים ממורמרים בנחלתם, כי יחשבו שקיבלו חלק לא הוגן, לכן קבע הקב"ה שיחד עם ההגרלה תהיה רוח הקודש ובת קול שכולם ישמעו שזה לא רק מזל אלא בחוש רצון הבורא שצועקת מעל דרך הטבע, זה נחלת יהודה וזה נחלת שמעון וכו', כך גם בתוצאה ממרמרת אף אחד לא יפקפק, כי מלבד ההגרלה שלעיתים נראה שזה אולי כיד המקרה, למרות שזה ממש לא נכון, כאן נסתמה פרצה מוטעית זו, כי כולם שמעו יחד עם ההגרלה את הבת קול שקבעה שההגרלה בחלוקת הארץ היא אמיתית בלי שום מזל או מקרה אלא חד משמע בלי שום ספק זה רצון הבורא ית'.

כמו כן בפרשת פנחס לאחר שנמנו כל 12 שבטים, כתוב בפרק כ"ג גי' "לאלה תחלק הארץ בנחלה במספר שמות", "לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו איש לפי פקדיו יתן נחלתו", אך בגורל יחלק את הארץ לשמות מטות אבתם ינחלו, על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט:

ופרש"י "לרב תרבה נחלתו" - לשבט שהיה מרובה באוכלוסין נתנו חלק גדול, ואכן לא היו החלקים שווים לשבטים, אלא שווים לכל אדם (ודבריו מפורשים בפרשת ויחי שכתב שנתחלקה הארץ למנין גולגולותם וע"י שיטה מקובצת ב"ב שם שלכאורה זה נגד מסקנת הגמ' בב"ב),

יש לעיין האם הייתה הגרלה ל12 שבטים כמוכח בגמ' ב"ב קנא, וכמשמעות הכתוב בפרשת פנחס –

וטהר לבנו - מסעי

עשו שוב הגרלה ל7 הנותרים?? וכ"כ האם לא הייתה הגרלה ל12 שבטים??

וידידי הרה"ג שמואל מישקובסקי שליט"א הציע שאכן תחילה הגרילו ל12 וכך ידעו שבני גד ובני ראובן אכן ימלאו את התחייבותם, ואולי שמה שכתוב שעשו הגרלה ל9 וחצי שבטים הכוונה שהם מתוך ה12 שהגרילו יזכו וינחילו באר"י, ועיי **העמק דבר** במסעי שם שכתב: כאן החליט הקב"ה לרצון בני גד ובני ראובן. ולא תלה עוד בתנאי. ועדיין צ"ע.

תתנחלו אתה בגורל אשר צוה ה' לתת לתשעת המטות וחצי המטה", ואילו **ביהושע** יח' כתוב שיהושע עשה הגרלה ע"פ חלקים ששרטטו גבולותיהם רק ל 7 שבטים, אומנם כתב **רש"י**: שראובן וגד וחצי שבט מנשה כבר קבלו נחלתן בעבר הירדן, ובארץ כנען כבר נפל גורל ליהודה ולאפרים ולחצי שבט מנשה,

ומשמע מדבריו שקודם ההגרלה על 7 חלקים היה הגרלה שכללה את שבט יהודה וכו' דהיינו 9 וחצי שבטים כצווי התורה בפרשתנו, רק קשה א"כ מדוע

3 ערי מקלט בחו"ל ועוד 3 ערי מקלט בארץ ישראל, עניינם

בני ברק, בעת למדנו נביא נחום, ששם הנביא מתנבא על חורבן אשור על כשדים/בבל שיהרסו אותה לגמרי, והנה **בפרק ב' פסוק י'** כתוב בנביא **"בזו כסף בזו זהב ואין קצה לתכונה, כבד מכל כלי חמדה"**, ומסביר **המצודת דוד** "בוזו כסף - אתם אנשי כשדים שללו הכסף והזהב ואין סוף אל העושר שתקחו מאשר הכינו אנשי נינוה לעצמם. "כבוד" - ר"ל שם תמצאו כבוד היקר מכל כלי חמדה והוא כבוד ניצחון המלחמה.

אומנם בחבקוק א' ט' כתוב "כולה לחמס יבוא מגמת פניהם קדימה ויאסף כחול שבי", ומפרש **המצודת דוד**: **בבל**, כולו בא בעבור החמס, דהיינו לשלול שלל ולבוז בז, ואינם נלחמים בעבור כבוד הניצחון, ולכן הבלים הורגים את כולם ואינם משאירים שארית. "מגמת פניהם קדימה" - דהיינו שכל מחשבותם לשלול שלל ולשוב מיד לארצם שהיא בצד קדמה - מזרח, ולכן הם שורפים ומחריבים את הערים שכבשו ואינם מניחים שארית, ולא כשאר המנצחים שמחשבתם להישאר בהערים שכבשו, ולכן הם לא הורגים את כולם ולא שורפים את הכל.

ואכן כוונת הנביא, שבדרך הטבע כל עם אדיר וחזק, שואף לכיבוש שטחים ולהגדלת שטחיו, אבל כלפי בבל הקב"ה התערב בתאוות שלהם, ובדרך פלא מנע מהם את תאוות הניצחון, רק בשביל הצלת עם ישראל, שממלכת יהודה תגלה כולה לבבל, כך כלל העם יתחזקו מהחשובים שגלו קודם והתבססו קצת כי החשובים גלו מתוך כבוד, וכך באחדות עם ישראל, ישרדו את שנות הגלות עד עצם היום הזה בשמירת התורה והקדושה שנצח ישראל לא ישקר!!!

ונסיים בדברי המדרש, אמר הקב"ה בעוה"ז ע"י עונות גלו ונתפזרו בשערי הארץ, אבל לעתיד לבוא דברים לא "אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך" וכן בישיעה יא' "ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ", וכן ישעיה אומר שם לה' "ופדויי ה' ישובו ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה":

מובא במדרש רבה כג' (יד) "והקרייתם לכם ערים" וכתוב "שש ערי מקלט", שהם 3 בא"י במערב, ו3 בחו"ל - בעבר הירדן במזרח בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה.

והנה אתה מוצא שסנחריב הגלה את עשרת השבטים - ממלכת ישראל ב3 גליות, גלות ראשונה הגלה את ראובן וגד וחצי שבט המנשה ובשניה את שבט זבולון ושבט נפתלי, ובשלישית הגלה את שאר שבטים.

כמו כן נבוכדנצר גם הוא את שבט יהודה ובנימין - ממלכת יהודה ב3 גליות, בראשונה הגלה את יהויקים ובשניה את יהויכין ובכבוד כגבירה שנאמר "כי הנני משלחם כגבירה", השלישית נבוזראדן הגלה את צדקיהו ושאר העם.

ומסביר המדרש, שהיה סנחריב קוזמוקרטור ששלט בכל העולם לכן בכל גלות הגלה את היהודים למקום שונה כך הוא ערבב אותם לגמרי, ונטמעו בין העמים, אבל נבוכדנצר מלך בבל הגלה את כל 3 הגלויות של ממלכת יהודה רק לבבל שהיא הייתה המדינה היחידה שהייתה לו.

ונראה מדברי המדרש שהגלויות שהם 6 כנגד 6 הגלויות, ויתכן עוד שגם החלוקה פעמים של 3 3 גם זה מקביל זה לזה.

דהיינו, שגי' ערי מקלט מחולק ל2 אזורים חו"ל וארץ ישראל, זה כנגד 2 הגלויות גלות י' השבטים וגלות יהודה, שהם כביכול התקדשו יותר מעשרת השבטים כי הם משמרים דרך ה' עד ביאת המשיח לעומת עשרת השבטים שנטמעו בין האומות.

וכשם שהקב"ה קבע 3 ערי מקלט בכל אזור, כך הקב"ה קבע 3 גליות בכל גלות וגלות, בהם נתן פרק זמן לנוס שמה כל חוטא לחזור בתשובה כך שימנע הגלות.

ולפי זה תורף קושיה עצומה שהתקשתי בה אני ותלמידי המצויינים בכיתות ז' ת"ת "תורת אמת"

וטהר לבנו - מסעי

זזה מלמדנו, שבורא עולם ברחמיו מתכנן כל פרט ופרט, וגם בממשלת רשע במהלך כל שנות הגלות, הקב"ה התערב ברצונם ואפילו בתאוות הרשעים, עד כדי כך שמכתיב להם איזה תאוות יהיו להם ואיזה לא, ולפעמים מציאות זו מפתיעה היא עד למאוד, עד כדי מוזרות.

ובכל זאת כי הקב"ה ברחמיו גם בעת חושך לעם ישראל, גם כשיש עת צרה גדולה ליעקב בכל זאת ממנה ייוושע, הקב"ה בונה גאולה לעם ישראל בכל מצב ובכל מקום גם בדרכים מפתיעות וגם בדרכים הכי לא הגיוניים והכי לא צפויים, גם נגד כל שכל הישר, העיקר להטיב לנו בניו היקרים לו תמיד.

האם מותר לרוצח בשגגה להרוג את גואל הדם, וכן האם לרודף מותר להרוג את הבא להציל.

את הרודף אינו נהרג עליו, אבל במקום שיש מצוה לרודף באמת נהרג עליו אם נתהפך הרשע להורגו.

והביא את דברי הספרי שהובא בילקוט, "ומצא אותו גואל הדם", פרט "למצא הוא לגואל הדם", ופירש בזית רענן, שהיה מחשבה להגיד שמותר לרוצח בשוגג להרוג את גואל הדם, משום הבא להורגך השכם להורגו, לכן מלמדת התורה שאסור לרוצח בשוגג להרוג את גואל הדם. וטוען הערוך לנר שלפי זה הספק המשנה למלך מפורש בספרי, ומדיוק בפסוק אכן אסור לרוצח להרוג את גואל הדם, ולכאורה אסור להרוג בין אם גואל הדם זה רשות ובין אם זה מצווה, ולפי זה היה אסור לזמרי להתהפך ולהרוג את פנחס.

ולפי זה אם גואל הדם רשות צ"ע מהספרי שדייק מפסוקים נגד דברי הראשונים ר"ן ורבינו ירוחם ועוד שכשאין מצווה רק רשות מותר לרוצח או לרשע להרוג את רודפו? ולכן טענו שהיה מותר לזמרי להרוג את פנחס?

אומנם לענ"ד אין ראיה מהספרי נגד דעת הראשונים, כי שם הלימוד שלא יחפש הרוצח בשוגג את גואל הדם ולהשכים להורגו בכדי שלא גואל הדם לא יחפשו ויפתיעו להורגו, אבל אם מצאו גואל הדם ובא להורגו אז מותר לרוצח בשגגה להילחם ולהציל עצמו, כי הוא לא מצא את גואל הדם אלא עדיין מתקיים כאן "ומצא אותו גואל הדם".

את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט תהיינה

הישיבה זצ"ל, שגם הוסיף שלא מצאנו בזמן הזה שיש במקומות הללו נטייה לרצוח??

ועוד יש לתמוה, איך יתכן שה 2 וחצי שבטים לא נבהלו ולא ברחו מההסכם המפחיד, וכי לא מפחיד אותם לגור במקום שיש פי 4 רוצחים מאשר בארץ ישראל? הרי כל אדם טוען שמוסר נפשו בשביל הפרנסה זה בשביל הדאגה שלו לילדים, וסכנת נפשות לא לילדים לא מרתיעה אותם, מילא אדם בודד לא איכפת לו, אבל שבטים שלמים?

ועוד יש לתמוה, שהרי נוספו עוד 42 ערים ששימשו כערי הלווים, וערים אלו התחלקו בין כל השבטים, עכ"פ יוצא שרוב ערי המקלט היו בארץ

הערוך לנר מכות יב' מביא שהמשנה למלך בהל' רוצח (פ' א') נסתפק ברוצח בשגגה שמצאו גואל הדם, אם נתאמץ הרוצח והרגו לגואל הדם אם נהרג עליו או לא?

ובמנחת חינוך רצו' כז' כתב שיש מצבים אשר רק לנרדף בעצמו יכול להרוג את הרודף אבל לא אדם אחר, והביא דעת המשנה למלך גבי רוצח בשוגג שיצא מעיר מקלט שרשות ביד גואל הדם להורגו, אבל אם הרוצח הרג את הגואל אינו נהרג עליו.

והראיה לכך, שאילו הרגו זמרי לפנחס לא היה נהרג עליו שפנחס נחשב רודף – סנהדרין פב', למרות שפנחס רדף אחריו בהיתר. וזאת כיון שאין מצוה ביד הרודף/פנחס רק רשות (קנאים פוגעים בו זה רשות ולא חובה).

אבל באיש אחר שהרג את גואל הדם או את פנחס - בודאי נהרג עליו כי בחנם הרגו כיון שחבירו לא עשה שום עבירה ברדיפה, ורק הנרדף בעצמו אינו נהרג. ובמקום שיש מצוה לרודף כגון הרודף אחר הרודף, אם הרודף הרשע הרג את רודפו במצוה – חייב מיתה.

והנה הערוך לנר מחדד שמה שהוכיח המשנה למלך מן רבינו ירוחם (ויש גם מקור לכך ברמ"ה סנהדרין פב' וכן בר"ן שם) שאין נהרג הרשע, זה דוקא במקום שהרודף לא מצווה להרוג, רק רשות בידו – כמו פנחס, בזה נאמר שאם התאמץ והרג

תלמידי היקר אברהם לויני"ו הביא את דברי רש"י (מדברי הגמרא מכות ט') שאע"פ שבארץ ישראל 9 וחצי שבטים ואילו בחו"ל קיבלו רק שנים וחצי שבטים, בכל זאת השווה הקב"ה מספר ערי המקלט של ה 2 וחצי שבטים של חו"ל, למספר ערי מקלט שבארץ ישראל, משום שבגלעד יש הרבה רוצחים ככתוב (הושע ו) "גלעד קרית פועלי און עקובה מדם". ומסבירים המפרשים שבגלל שיש זלזול בחיי אדם לכן יש הרבה רוצחים בשגגה.

אבל טוען תלמידי היקר, למה באמת יש שם הרבה זלזול בחיי אדם, ויותר מזה קשה וכי הקב"ה קובע מראש שהם יהיו רוצחים?? **ובעצם** זכה תלמידי היקר לשאול את שאלת מן ראש

וטהר לבנו - מסעי

אלא היות וגרים שם אנשים שיש להם חמדת ממון, וכפי שכתב רש"י במדבר פרק לב פסוק טז' על הפסוק שאמרו בני גד ובני ראובן "נבנה למקננו פה" - חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם שהקדימו מקניהם לטפם. אמר להם משה לא כן עשו העיקר עיקר והטפל טפל בנו לכם תחלה ערים לטפכם ואחר כך גדרות לצאנכם :

ואומנם כשיש חמדת ממון שחשוב להם יותר מבניהם, הרי תוצאה טבעית של חמדת ממון זה מריבות, וכיש בעיה ביראת שמים מגיעים לידי רציחות, ולכן התורה מבליטה להם את הסכנה שבערי חו"ל, ועד כדי כך משה רבינו למרות שידע שלא יסיים את המצווה בכל זאת השקיע להפריש את 3 ערי המקלט שבחו"ל, בכדי להמחיש להם שיש אפשרות טבעית לריבוי רציחות בחו"ל בגלל תאוות הממון.

ואולי היות וסיכון זה הוא כביכול חלק מהעסקה של תאוות הממון, לכן הם לא נבהלו מההפחדה, ואולי גם חשבו לעצמם היות והקב"ה נתן לנו מרעה רב ועצום, אדרבא עדיף לנו לגור במקום שיש מקנה רב כך לא נרעה בשדות אחרים, ונמנע מגזל וממריבות וכפי שטענו בפני שיש מפרשים בכך את סיבת רצונם להישאר בעבר הירדן.

אבל, מכך שמשה רבינו הוכיח להם שממונם חביב עליהם יותר מבניהם ובנותיהם, וגם תיקן את לשונם, הרי זה היה אמור להוכיח להם, שבנקודה הפנימית לא בל תשחית איכפת להם (וכפי שאכתוב בפרשת דברים על שקרעו את הרכוש במלחמת עוג – בפסוק "בזונו לנו"), ולא האמונה שהתברכו בצאן רב בכדי שירעו בחו"ל ללא חשש גזל ומריבות, אלא תאוות ממון שהיה עליהם להסיר מעצמם.

ללמדנו שלפעמים אנחנו מרמים את עצמנו שאנחנו פועלים לשם שמים, אבל באמת בנקודה הפנימית הסיבה היא ממש לא לשם שמים, ועד כדי כך אנחנו מרמים את עצמנו ומשוחזדים להאמין בשקר העוטף את מעשנו, שגם כאשר נשמע ונראה שהנקודה הפנימית שלנו היא רעה ולא טובה, לא נקבל את המסרים הללו, אלא נתעקש להאמין בשקר שנוח לנו לחיות על פיו, וזה נוגע בהרבה תחומי חיים, ובהרבה ויכוחים ומריבות בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, ומחלוקות בין קהילות.

ורק מי שרגיל ללמוד מוסר הרבה בכל יום, ואחד שרגיל לעשות חשבון נפש אמיתי, ואדם שרגיל להתבונן ולקבל באמת מוסר שמקבל מכל אדם, איש כזה קל לו יותר להגיע לחקר האמת של פעולותיו ולתקן מעשיו כראוי באמת.

3 ערי מקלט בחו"ל וכנגדם ה3 שבישראל – כנגד גלות 10 השבטים וממלכת יהודה

גלות ממלכת יהודה על ידי מלך בבל, שגם היא הייתה ב3 שלבים בכדי לעוררם לחזור בתשובה, **ואומנם** הם זכו כביכול להיות קשורים לארץ ישראל שלא נאבדו במשך אלפיים שנות הגלות, אלא גלות זה קשורה וכרוכה עד עצם היום הזה לארץ ישראל.

ישראל, כי מתוך 42 היו לפחות 36 ערים לתשעת השבטים גם בלי לחשב את חצי שבט המנשה, ועוד 3 מתוך 6, יוצא שבאר"י יש לפחות 39 ערים שמשמשים למקלט לרוצחים, לעומת כ11 ערים ל2 וחצי שבטים שהתגוררו בחו"ל, ואין כאן ריבוי רציחות כ"כ כמו 3 כנגד 3 שזה אכן אחוז גבוה מאוד של ערי מקלט כשמדובר 2 וחצי שבטים לעומת 9 וחצי שבטים?

ונכון שה6 ערים הראשיים קולטות בין לדעת/בכוונה ברח לשם ובין שלא לדעת הוא מוגן בעיר זו, ואילו שאר ה42 ערים לדעת קולטות אבל שלא לדעת שיודעים שלא ידע וכגון שהובא לשם כשהוא ישן (ריטב"א), אינן קולטות ואינו מוגן שם, וב"ה זכיתי לכוון לקושיית הרמב"ן בפרשתינו.

ואכן שלא לדעת זה כמעט לא מצוי, וממילא ההבדל בין עיר מקלט מתוך ה6 לעיר מקלט מתוך ה42 כמעט לא מורגש בפועל.

ועל זה עונה הרמב"ן שבכל זאת בולט העניין שבשש הערים העיקריות עבר הירדן קיבלו חצי למרות שהם רק 2 וחצי שבטים בשיעור שווה כמו כל 9 השבטים שבארץ ישראל, ומשמע מהרמב"ן שזה לכבוד משה שהוא הפריק את חציין, שקיים חצי המצווה בעיקר הערים. **אומנם בגמרא מפורש** שיש כאן עניין של "נפיש רוצחים", שבחו"ל יש יותר רוצחים??

ואולי התשובה היא, שהקב"ה רצה לעורר את ה2 וחצי שבטים, שיפחדו לקבל חלקם בחו"ל, כי "נפיש רוצחים", שיתעוררו לטעון שאם המקום מסוכן לנו ולילדינו אנחנו מוותרים על מקום המרעה לצאן הרב שזכינו לו, כי בטיחות הילדים מעל הכל.

ויתכן "שריבוי הרוצחים בחו"ל" זה לא בגלל האויר ששם, וכפי שהזכיר הרמב"ן טרם קושייתו,

ללמדנו שלפעמים אנחנו מרמים את עצמנו שאנחנו פועלים לשם שמים, אבל באמת בנקודה הפנימית הסיבה היא ממש לא לשם שמים, ועד כדי כך אנחנו מרמים את עצמנו ומשוחזדים להאמין בשקר העוטף את מעשנו, שגם כאשר נשמע ונראה שהנקודה הפנימית שלנו היא רעה ולא טובה, לא נקבל את המסרים הללו, אלא נתעקש להאמין בשקר שנוח לנו לחיות על פיו, וזה נוגע בהרבה תחומי חיים, ובהרבה ויכוחים ומריבות בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, ומחלוקות בין קהילות.

3 ערי מקלט בחו"ל וכנגדם ה3 שבישראל – כנגד גלות 10 השבטים וממלכת יהודה

הבאתי קודם את דברי המדרש רבה ש3 ערי מקלט שבעבר הירדן זה כנגד גלות עשרת השבטים, שהגלה אותם אשור 3 פעמים בכדי לעוררם, ויתכן שמהם לא נשאר זכר בימי הגלות הארוכה וזה מרומז כביכול ערי מקלט שהם בחוץ לארץ, ואילו 3 ערי מקלט שבארץ ישראל זה כנגד

וטהר לבנו - מסעי

ז' מהירושמי שביום שהמליכו את ירבעם בן נבט השרים דרשו מירבעם לעבוד עמם עבודה זרה, ולכן למרות שידעו שעגל הזהב הוא שקר נתעב, ובית המקדש זה המקום הקדוש לה', בכל זאת הם בחרו בעגלי הזהב.

ואם תאמר העם לא בחר בזאת, הרי כתב רש"י **מלכים ב'** י"ב ש"ע ישראל נמנעו מלעלות לרגל אבל נחתם גזר דינם לגלות בימי הושע בן אלה.

כי עד עכשיו תלו הקלקלה במלכיהם שאסרו לעלות לרגל, ועתה שהתיר הושע בן אלה לעלות לרגל, לא היה לעם ישראל במי לתלות, וזהו שאמר הושע בן בארי (שם ה' ג) **"כי עתה הזנית אפרים נטמא ישראל עתה נגלית רעתכם"**

"זאת הארץ אשר תיפול לכם בנחלה"

אומר המדרש, מה עשה הקב"ה, **נטל שר הארץ וכפתו והפילו לפניו** שנאמר **"ראה נתן ה' אלקיך לפניך את הארץ"** וכי לפניו הייתה, הרי עדיין לא נכנסו לתוכה? אלא שהפיל שר של ארץ כנען ואומר להם **"עלה רש אל תירא ואל תחת לא מן הנפילים ולא מן עם רב"**.

ולכאורה, עם ישראל קיבלו הוכחה ניצחת וחתכת שה' כבר ניצח את כוח גויי הארץ, וממילא אין שום סכנה, ובעצם הוכחה זו נתן להם ה' עוד קודם שהתעורר הספק בין העדים, שהרי הפסוק **ראה נתן ה' מופיע בדברים א'** כא' מיד כשהגיע לקדש ברנע, ורק לאחר מכן כתוב בפסוקים שבקשו לשלוח מרגלים, ואם כן איך בכלל התקבלו דברי המרגלים שה' לא יכול לנצח את הגויים, הרי כבר הוכיח להם קודם שהגויים נוצחו כבר, ואין כאן מקום לטעון רוב דעות מנצח.

ואולי למרות ידיעת האמת קודם, לפעמים כשניצת אש של מחלוקת ומרד, **קשה מאוד להפסיק את הרוע** ואת המחלוקת והחוצפה ולהודות שטעינו ובכלל לא היינו אמורים לחלוק ולמרוד, **וזאת למרות שברור בלי ספק שטעו**.

הברכה החביבה ביותר בברכת המזון

לתורה, שלכן **אומרים פעמים יראת שמים בתפילת קידוש החודש**, בהתחלה **"חיים שיש בהם יראת שמים ויראת חטא"**, ואחרי זה אומרים **"חיים שיש בנו אהבת תורה ויראת שמים"**, ולמה פעמים?

כי יראת שמים שמגיעה דרך תורה אינה דומה ליראת רגילה שהיא יראת העונש מהחטא, אלא יראת הרוממות מעוצמת גדלות הקב"ה מתוך עוצמת חוכמת התורה שאין לה סוף. וכמו כן גם **"חסד"** קשור גם לתורה ככתוב **"תורת חסד"**, וכחבר הגמ' **בסוכה** הכוונה ללמוד לשם שמים, או ללמוד על מנת ללמד.

ולכאורה א"כ **"חיים"** קשור לתורה למה נכתב **"חיים"** כמושג נפרד מתורה?

וייתכן שבחיים כתוב תוצאה של לימוד תורה, שנגיע ליראת שמים ע"י התורה ולמתיקות, כי יראת הרוממות זה לא פחד של אימה מעונש אלא התפעלות עצומה ושמחה שזכינו לעבוד את הבורא הגדול והעצום, ולכן יש חן לירא שמים מתוך רוממות ה', כי כולו ממתקים, וכולו שמחה שזכה להתחבר לעוצמת הבורא הגדול והנורא, ואכן מכזה רב התלמידים ישמחו ללמוד תורה, כי הוא יתן מתיקות התורה ומתיקות עבודת ה', ולא חרדה ופחד שלא כל אדם סובלו, וכדרישת התורה **"תחת ה' עבדת את ה' אלוקיך בשמחה"**, כי בעבודת ה' בשמחה אתה ובניך ותלמידך יתחברו באהבה לתורה ויחזיקו בתורה כי מתוקה היא ולא מפחידה היא ולא סבל היא, אלא לזכות את ישראל היא.

ואולי יש מכנה משותף בין 2 וחצי שבטים שהתגוררו בחוץ לארץ שהם קיבלו 3 ערי מקלט לרמז שהם בסיכון גדול לרציחות בגלל תאוות הממון שלהם, וכאמור במאמר הקודם, שבכל זאת הם לא ביקשו לבטל את ההסכם ולעבור לגור בארץ ישראל, כי התברר האמת הפנימית של בקשתם להתגורר בחו"ל.

וכן עשרת השבטים מלכות אפרים, להבדיל אלף הבדלות, גם עשרת השבטים באו בגישה שנמאס להם לעבוד בשעבוד קשה של מיסים למלך ירבעם מזרע דוד המלך.

אבל האמת הפנימית הייתה מחרידה שראשיהם **רצו פריקות עול, ולעבוד עבודה זרה** כפי שהביא רש"י בהושע ז'

במדרש רבה נ"ג י' מקשה וכי הארץ נופלת הרי כתוב והארץ לעולם עומדת? **ומתוך**, שכשבאו המרגלים והוציאו דיבה על הארץ כעס עליהם משה, אמרו לו כל ישראל משה רבינו הרי המרגלים הן 10 שמעידים שסכנה לעלות לארץ ישראל, ואתה לימדת אותנו שעי"פ שני עדים יקום דבר?!

ולכאורה קשה שהרי הושע וכלב היו 2 עדים שהעידו שטובה הארץ מאוד מאוד, וטענו שאין סכנה, כי ה' ניצח את כל עמי כנען, והרי לפי הכללים **עדים כנגד עדים מבטלים את כל העדויות**, כי זה עדות המוכחשת, ו2 עדים כוחם כמאה עדים? ומה פתאום עם ישראל המשיך לטעון שעליהם להאמין ל10 העדים?

אלא מסבירים **מפרשי המדרש** שבנתונים שראו לא היה ויכוח בין המרגלים ליהושע וכלב, כי כולם הסכימו שהפירות ענקיים ויש שם אנשים ענקיים, רק הויכוח היה בפרשנות האם יש סכנה או לא, האם ה' יכול לנצח את גויי הארץ או לא, ויש כלל שבפרשנות הולכים אחר רוב דעות, ולכן 10 המרגלים אמורים לנצח בפרשנותם כנגד פרשנותם של 2 העדים יהושע וכלב.

במדרש רבה נ"ג ז' על הפסוק **"כי אתם באים אל ארץ כנען"**, שנו רבותינו **עד שלא נכנסו לא"י** היו מברכים רק ברכת **"הזן את הכל"**, **משנכנסו לא"י** הוסיפו ברכת **"על הארץ ועל המזון"**, משחרבה הוסיפו **"בונה ירושלים"**, משנקברו הרוגי ביתר הוסיפו **"הטוב והמטיב"** - הטוב שלא הסריחו והמטיב שנתנו לקבורה.

ומסיים המדרש ואין לך חביבה מכולם יותר מברכת **"על הארץ ועל המזון"** שכך אמרו חז"ל **כל מי שאינו מזכיר בבהמ"ז על הארץ ועל המזון "ארץ חמדה וברית ותורה וחיים" לא יצא ידי חובתו**, והסיבה לכך: אמר הקב"ה, **חביבה עלי ארץ ישראל יותר מן הכל**, למה? כי אני תרתי אותה (מלשון לתור את הארץ).

וצריך להבין מה הכוונה שחייבים להוסיף **"חיים"**? והנה מזכירים ברית שבגללה זה הבטיח ה' לאברהם שיכנסו לארץ ישראל, וכן בגלל התורה זכו וזוכים לארץ ישראל, ככתוב **"ויתן להם ארצות גויים בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו"** אבל מה פשר הזכרת **"חיים"**??

ובנוסף שלפנינו מפורט **"ארץ"** - חמדה טובה ורחבה, ועל **"בריתך"** - שחתמת בבשרנו, ועל **"תורתך"** שלימדנתנו, ועל חוקיך שהודעתנו, ובנוסף **"חיים"** כתוב **"חיים"** חן וחסד שחוננתנו, ולפי זה מובן מה הכוונה **"חיים"**.

שהרי ידוע שחן זה יראת שמים, שכתוב כל מי שיש לו חן בידוע שהוא ירא שמים - סוכה מט', ויראת שמים קשור

הרב משה הלל הירש
ראש ישיבת סלבודקה

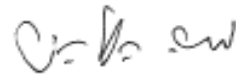
בס"ד חודש תמוז תשפ"ג לפ"ק, פה בני ברק ת"ו

הנני בזאת בקריאת קודש לכל אוהבי תורה ויראי ה', אודות אברך תלמיד חכם המתייגע בתורה, מרביץ תורה ומזכה את הרבים בכתב ובעל פה, הרב הגאון רבי **יוחנן ריינר שליט"א** בעל מחבר ספרי "וטהר לבנו",

אשר נקלע בעל כרחו לחובות עצומים, כי הוכרח להעתיק מקום מגוריו עבור חימוך בניו, ולקנות דירה המתאימה לגודל משפחתו, וכתוצאה מכך נקלע לחובות גדולים. ועכשיו הוא עומד להשיא את בנו השלישי החתן היקר שיחיה, ואין ביכולתו לעמוד בהוצאות הנישואין הכבדות גם במינימום הנדרשת,

ובודאי מצוה רבה לתמכו לסעדו בנפש חפיצה, למען יוכל ללמוד וללמד מתוך הרחבת הדעת, וזכות מצוות הצדקה והכנסת כלה תעמוד לכל המסייעים, שיקיים הקב"ה את הבטחתו: "נתון תתן לו וגו', כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך".

הכותב וחותם לכבוד התורה

הכנסת כלה - ריינר

אם רצונך בקבלה להחזר מס שעוזר בארץ ישראל בלבד – להפקיד בקופת הקהילה התורנית באשדוד

כנס לקישור של "נדרים פלוס"

<https://www.matara.pro/nedarimplus/online/?mosad=5775184>

לחוץ על "תרומה כללית"

ולציין הערה –

ולכתוב "עבור הכנסת כלה – ריינר"

ותעדכן אותי בבקשה על תרומתך 0527120333 או באימייל 106855@gmail.com

יש גם אפשרות לקבל קבלה להחזרי מס בארה"ב ואנגליה, נא לפנות 0527120333 או לאימייל 106855@gmail.com ולקבל פרטים על אפשרות זו.